

LUNDS
UNIVERSITET

”Vem kan segla förutan vind?”

*En kvalitativ studie om gatubarns
livssituation i Delhi*

Caroline Cronsby & Sofia Tunelid

Handledare: Tina Mattsson

Lunds Universitet

Socialhögskolan 2007

“Living on the streets, working every day.

We have no home, no bed to sleep in.

All that we have is the earth and the sky...”

Chanda, 14 år

(Singh, s. 23, 2003)

”Vem kan segla förutan vind?”

Keywords

Street children, Working children, Delhi, India, Non Governmental Organisations, Social exclusion, Labelling, Stigma

Abstract

This paper is about street children in Delhi and how they get through the day. The content is based on interviews with staff in different Non Governmental Organisations (NGO) in Delhi. The facts from the interviews are complemented with different researches about street children in general and not only about street children in Delhi. Our main question is “How is it possible for a child to deal with the street life in Delhi?” We made three other questions that guided us on the way which are: Which causes makes children become street children? How does the street children’s life look like? What do the NGOs do for the street children? Of course there is no certain answer that tell us about every individuals life, that’s why this paper have a broad perspective and tries to put it in several angles. The conclusion is that the most important things that keep the street children alive are the instinct of survival and to provide for their own living.

Preface

For about one year ago, we decided to go to Delhi and write a paper about street children. We thought a lot of the reasons why there are so many children on the streets and how they get through the day. Memories of the children we met will always be within us; their smiles and their incredible energy that shined through them in spite of their poor and deprived living. This paper is devoted to all the children who struggle for their survival out there and also to the organisations that help the children get through the days.

Thanks

We met a lot of nice people in India and we want to thank everyone who made this essay possible and helped us along the way! We want to thank all the staff in the organisations that took their time to let us carry through the interviews with our many questions. A big thank you and a big hug to Bo, Anna, Johan and Lovisa that opened their home for us for so long and made us feel welcome. Thank you also Arti and Babita for being caring and loving. Thank you Jorinda and Shekhar for guiding us in Delhi. Thank you families, boyfriends and friends that have listened and who were interested in our work. Last but not least, thank you Tina Mattsson that have managed to put up with us, calm us down and giving us very good advice and support.

1. PROBLEMFÖRMULERING	6
1.1 INLEDNING	6
1.2 SYFTE.....	7
1.3 DEFINITIONER AV BEGREPP	7
1.4 KRITISK GRANSKNING AV BEGREPPET ”GATUBARN”	8
1.5 DET INDISKA SAMHÄLLET	9
2. METOD	10
2.1 URVAL OCH AVGRÄNSNINGAR.....	11
2.2 METODREFLEKTIONER	12
2.3 INTERVJUER	13
2.4 ETISK REFLEKTION	13
2.5 DISPOSITION.....	14
3. TIDIGARE FORSKNING	14
4. TEORETISK REFERENS RAM	16
STÄMPLINGSTEORI OCH STIGMA.....	16
SOCIAL EXKLUDERING	17
5. GATUBARNENS SITUATION	18
5.1 OBSERVATIONER.....	18
5.2 REDOVISNING AV UNDERSÖKNINGEN	19
<i>Orsaker till att barnen blir gatubarn</i>	19
<i>Livet på gatan</i>	22
<i>De ickestatliga organisationernas stöd och resurser</i>	31
6. ANALYS	42
ATT VARA GATUBARN	43
HUR ÄR DET MÖJLIGT FÖR ETT BARN ATT KLARA AV ETT GATULIV I DELHI?	44
7. SLUTDISKUSSION	45
8. REFERENS LISTA	48
9. BILAGOR	50
BILAGA 1 - INTERVJUGUIDE	50
BILAGA 2 - E-POST TILL KONTAKTER I INDIEN	51
BILAGA 3 - PRESENTATION AV DE ICKESTATLIGA ORGANISATIONERNA	52

1. Problemformulering

1.1 Inledning

Vår förförståelse innan vår resa till Indien var att ett gatubarn är hjälplöst och måste bekämpa många svårigheter på gatan och vi ställde oss frågan; *Hur är det möjligt för ett barn att klara av ett gatuliv i Delhi?* Detta blev uppsatsens problemformulering. Vi vill med efterföljande text ge läsaren en introduktion om varför vi ställer oss ovanstående fråga.

Indiens ekonomi är på väg uppåt sedan tidigt 90-tal då landet började förändras och i slutet på 90-talet kunde Indien börja mäta sig med andra ekonomiska jättar i Östasien. Nu sägs det att många delar i landets ekonomi blomstrar och att detta århundrade i huvudsak är Indiens och Kinas århundrade. Ändå räknas 250-300 miljoner indier som fattiga. Indiens framtid ligger i hur väl de lyckas förbättra dessa människors liv, anser de flesta forskare (Srinivas & Nayar, 2007).

Indiens huvudstad heter New Delhi och utgör tillsammans med Old Delhi staden Delhi. I Delhi bor cirka tretton miljoner människor (Bradnock & Bradnock 2004) och mer än en halv miljon av dessa är gatubarn (Intervju med Prayas). Det finns många familjer som har svårt att få arbete på grund av sin låga utbildning. Eftersom familjerna har så få tillgångar så är de dagliga inkomsterna avgörande för deras överlevnad och alla familjemedlemmar måste då hjälpa till genom att arbeta (Ashoka – Innovators for the Public, 2007).

Många barn rymmer också hemifrån. De söker sig ofta till storstäderna för att få vad de tycker är ett bättre liv än hemma bland fattigdom och dåliga förhållanden till föräldrarna (Ashoka – Innovators for the Public, 2007). Dessa gatubarn blir ofta en del i ett gäng med en gängledare. I gängen kan barnen bli utnyttjade sexuellt och börja med droger. Flickor fångas oftast upp av en hallick som tvingar dem att sälja sexuella tjänster (Basu, 2007).

Panicker (1993 se le Roux & Smith, 1998) menar att gatubarnen i Indien blir utnyttjade av nästan alla och samhället föraktar dem. Hon uppger också att de blir trakasserade och arresterade av polisen och blir även misshandlade av äldre gatubarn. Barnen är dessutom bristfälligt klädda, matade, älskade och faller offer för sexuella och fysiska övergrepp.

1.2 Syfte

Vårt syfte med denna uppsats är att belysa gatubarnens situation och undersöka hur ickestatliga organisationer arbetar för att hjälpa barnen. För att ta reda på hur det ter sig intervjuade vi olika ickestatliga organisationer med vår problemformulering i tanken; *Hur är det möjligt för ett barn att klara av ett gatuliv i Delhi?* Det är ett stort ämnesområde och för att avgränsa så tog vi hjälp av våra frågeställningar som följer:

- Vad finns det för orsaker till att barn blir gatubarn?
- Hur ser gatubarnens situation ut?
- Vad gör ickestatliga organisationer för gatubarnen?

1.3 Definitioner av begrepp

Vi har observerat att definitionen på gatubarn skiljer sig emellan olika organisationer men är i stora drag den samma. Vissa organisationer menar de barn utan familj när de säger gatubarn och kallar de barn som endast arbetar på gatan men har en familj att gå hem till för arbetande barn. Vissa organisationer kallar alla barn som bor, arbetar eller både bor och arbetar på gatan för gatubarn. Vi har valt att använda oss av Unicefs definition eftersom den tycks stämma bäst överens med våra intervjupersoners definition av gatubarn. Av de tre definitionskategorierna fokuserar vi mest på den andra och tredje. Detta för att vi vill fokusera på de barn som är helt själva utan stöd från en familj och då måste förlita sig på sin egen styrka.

Street children are those for whom the street (in the widest sense of the word, i.e. unoccupied dwellings, wasteland, etc.) more than their family has become their real home, a situation in which there is no protection, supervision, or direction from responsible adults.

And the three operational categories:

1. Children on the Street

Forming the largest category, these are children who have homes; most return to their families at the end of the day.

2. Children of the Street

These children are a group who have chosen the street as their home and it is there that they seek shelter, livelihood, and companionship. They have occasional contacts with their families.

3. Abandoned Children

These children have severed all ties with their families. They are entirely on their own, not only for material survival but also psychologically (Human Rights Watch, 1996)

Förutom begreppet ”gatubarn” så använder vi oss av begreppet ”arbetande barn”. De kan kort och gott definieras som barn som arbetar. Vi menar då att alla de tre kategorierna av gatubarn omfattar även barn som arbetar. Vi skiftar mellan begreppen gatubarn och arbetande barn beroende på vilket sammanhang vi skriver om. Våra intervjupersoner definierar begreppet gatubarn på olika sätt. Vissa menar att det bara är kategori två och tre som är gatubarn och att kategori ett ”endast” är arbetande barn medan andra utgår ifrån Unicefs definition. Det finns även barn som arbetar men inte gör det på gatan. Vi menar att det är dessa barn som ”endast” är arbetande barn och vi har valt att inte skriva om dessa barn i denna uppsats.

1.4 Kritisk granskning av begreppet ”gatubarn”

Behovet av att se att gatubarnen inte är en homogen grupp utan erfar olika omständigheter och livsstilar har sedan länge varit självklart. Etiketten ”gatubarn” var upprättad av internationella organisationer för att få bort de negativa laddningarna vilka till exempel var rackarunge, luffare, limsniffare med mera. Senare författare har argumenterat att begreppet ”gatubarn” är problematisk på grund av många orsaker. Bland annat är det en generell term som döljer olikheter i barns verkliga situationer och den motsvarar inte heller de riktningar som många barn själva erfars eller till realiteten av deras förflyttning på och av gatan som Unicefs definition baseras på, ”children of the street” och ”children on the street”. Definitionen är känd världen över men är inte tillräcklig för att förklara de många barns situation som sover både hemma och på gatan vilka även spenderar betydande perioder av tid i bostadsinstitutioner som barnhem, flyktingläger eller kriminalvårdsanstalter (Panter- Brick, 2002). Etiketten ”gatubarn” tar inte hänsyn till barnens erfarenheter och vittnesutsagor och inte heller till olika aspekter av deras identitet, vilken inte nödvändigtvis har någon koppling till gatan. Gatan är en mötesplats för barnens handlingar och inte det väsentliga i deras karaktär. Begreppet genomsyras av en nedsättande eller medlidsam överton och det avleder också uppmärksamhet från den bredare populationen av barn, drabbade av fattigdom och

social exklusion. Under tjugohundratalet har litteraturen om gatubarnen förändrats och begreppet ”gatubarn” har nästan försvunnit från välfärds- och analytisk litteratur. Numera talar välfärdsagenter om ”Urban children at risk” (Panter – Brick, 2002).

1.5 Det indiska samhället

År 1947 blev Indien självständigt efter att länge ha varit en brittisk koloni. Britterna har lämnat vissa spår i Indien. Bland annat är det vanligt att engelska talas som ett andra språk. Som första språk är Hindi det vanligaste, vilket 30 % av befolkningen talar (Europa World Year Book, 2005).

Till en början styrdes Indien fortfarande av brittisk monarki, men 1950 blev det en republik (Europa World Year Book, 2005). Idag är Indien en demokrati som formellt liknar en västerländsk sådan. Landet har ett demokratiskt valt parlament, en regering som är utsedd av och ansvarig inför parlamentet, ett självständigt domstolsväsende samt en fri och självständig press. Enligt David Ståhl, som är docent i religionshistoria och även är Indienexpert (Läs och res), så hålls de allmänna valen till delstatsparlamenten och det federala parlamentet i New Delhi vart femte år i rullande valperioder. Valsystemet fungerar och folket röstar enligt egen vilja och för sitt eget välfinnande, inte för någon annan som står högre i rang. (Ståhl, 2003)

I första hand ansvarar varje delstat för utbildningen i sitt område. ”Elementary school” för barn som är mellan sex och fjorton år är i stort sett obligatorisk förutom i två delstater men alla delstater erbjuder gratis ”primary school” (Europa World Year Book, 2005). Ändå går många barn i denna ålder inte i skolan. Anledningen till detta är att skolböckerna som används för studerandet inte alltid är gratis och många föräldrar har inte råd att bekosta böckerna. Detta problem tillsammans med att barnen räknas som arbetskraft blir ytterligare en ekonomisk förlust för föräldrarna om barnen går i skolan istället för att arbeta (Intervjuer).

Det indiska samhället förknippas ofta med det såkallade kastsystemet. Uppfattningen vi fick under vår resa var att de flesta indier tycker att det systemet är gammalt och på väg bort men att det fortfarande kan präglade samhället. Enligt David Ståhl (2003) kan systemet ha uppkommit för att förhindra giftermål mellan ljusa och mörka indier. Sedan 1000-talet f.Kr. har fyra kaster funnits; präster (brahmaner), krigare (kshatriyas), hantverkare och handelsmän (vaishyas) samt arbetare och tjänare (shudras). De olika grupperingarna (Varnas) för med sig

att människor inte är lika. De anses bland annat ha olika förutsättningar, förmågor och uppgifter i samhället och livet. Allt beroende på vilken grupp/varna de fötts in i. Hinduerna menar dock att var och en förtjänar den varna som de har fötts in i på grund av vad individen har gjort i sitt tidigare liv. Ett vanligt fel som människan gör för att förtjäna sin låga kast är att vara egotrippad. Hinduismen är så stor att skillnader inom den är oundviklig och olika religioner och grupper har bildats ur eller inom den. Inom denna religion finns dock en grundtanke, att allt liv egentligen är detsamma. Det tar bara olika former. Därför finns ingen individualism inom hinduismen (Ståhl, 2003).

Även om hinduismen är stor i Indien då 82 % av befolkningen har denna religiösa tro, så är det inte den enda religionen i landet. Islam och kristendom är de två största religionerna efter hinduismen. Muslimerna är inte utspridda på samma vis som de andra religiösa grupperna. De bor oftast i vissa områden vilket gör att det finns områden vars befolkning i stort består av muslimer (Intervju med Hope Projekt Charitable Trust).

Enligt den indiska staten så går fattigdomsgränsen vid tio rupies per dag eller tvåhundra nittio sex rupies per månad. Staten räknade ut att för tio rupies går det att köpa mat motsvarande två tusentvåhundra kalorier vilket skall vara medicinskt tillräckligt för att förebygga död (Singh, 2003). En krona är värd cirka sex rupies. Det innebär att en indier som tjänar tio rupies per dag tjänar motsvarande cirka en krona och sjuttio öre per dag eller cirka femtiett kronor på en månad.

2. METOD

Vi valde att använda oss av en kvalitativ metod, nämligen informantintervju vilken är en muntlig intervjumetod där intervjuaren styr samtalet så lite som möjligt (Halvorsen, 1992). Detta för att vi ville ha en djup bild av hur gatubarnen lever, men också en berättande bild om hur intervjupersonerna ser på gatubarnens livssituation. Dock använde vi oss av vår intervjuguide (Bilaga 1) som var av strukturell karaktär, vilket gjorde att vi till viss del styrde samtalet, men vi gick inte strikt efter den utan tog upp frågorna som de passade och lät intervjupersonerna tala mer fritt. Vi använde mer guiden som ett stöd så att vi fick med allt vi ville veta. Vi gjorde observationer i form av en gaturvandring med guide (City Walk) på järnvägsstationen och i ett närbeläget stadsområde där många gatubarn lever. Vi kunde genom detta observera delar av gatubarnens situation. Vi besökte även organisationerna i samband

med intervjuerna och kunde på de organisationerna som har barn boendes där träffa dessa. Detta gjorde att vi kunde få en uppfattning om hur deras liv på organisationen/barnhemmet ser ut.

Alla intervjuer skedde på organisationens plats vilket gjorde att vi fick en ganska bra inblick i hur arbetet såg ut. Många organisationer hade barnhem och övernattningshem i anslutning vilket gjorde att vi även kunde få en bra inblick i hur barnen lever på organisationerna.

Bearbetningen av det empiriska materialet och utformningen av uppsatsen har skett i Sverige. Vi delade upp intervjuerna mellan oss för att transkribera dem var för sig. Även en del av det andra arbetet har vi gjort var för sig för att effektivisera, men det mesta arbetet har vi skrivit tillsammans för att kunna diskutera igenom materialet.

2.1 Urval och avgränsningar

Vi har valt att fokusera på de barn som inte har någon kontakt med sin familj och lever permanent på gatan, alltså kategori två och tre från Unicefs definition av gatubarn. Vår önskan var först att få intervjua både statliga och ickestatliga organisationer i Delhi. Väl på plats insåg vi att området blev för brett och att vi var tvungna att begränsa oss mer. Vi inriktade oss då på de ickestatliga organisationerna då vi redan skapat kontakt med några av dem och fått en inblick i deras stora engagemang och dess nära kontakt med gatubarnen. Detta ledde till att vi blev intresserade av att fördjupa oss mer i det arbete som de utförde. Sammanlagt har vi gjort nio kvalitativa intervjuer med representanter för ickestatliga organisationer. Vi valde att använda oss av ett strategiskt urval vilket är vanligt när tillvägagångssättet är informantintervjuer som i vårt fall. Det strategiska urvalet innebär att forskaren väljer intervjupersoner strategiskt då forskaren är ute efter kvaliteten på informationerna och strävar efter att få intervjua de personer som har de största kunskaperna inom området. Vi utnyttjade också den såkallade snöbollseffekten vilket innebär att en informant leder vidare till andra informanter vilket gjorde det lättare för oss att hitta lämpliga organisationer att kontakta (Halvorsen, 1992). Vi valde både stora och små organisationer för att få så bred information som möjligt. Genom e-post (bilaga 2) tog vi kontakt med ett par organisationer före resan och genom telefonkontakt med alla de organisationer vi senare intervjuade förklarade vi vårt syfte med uppsatsen och fick då hjälp med att välja ut en representant var för dess verksamhet till vår intervju utifrån vilka de tyckte kunde besvara

våra frågor bäst. I den tredje bilagan presenterar vi de olika organisationerna som vi har besökt och stadsvandringen som vi deltagit i. Våra intervjupersoner har olika positioner i de olika organisationerna. Bland annat intervjuade vi samordnare, lärare och områdesansvariga. De flesta arbetade i huvudsak direkt med barnen. Vi intervjuade också en man som ung levte som gatubarn och han gav oss mycket information baserat på egna erfarenheter. Mannen arbetar på en av organisationerna.

Vi tog kontakt med ett tiotal andra organisationer, verksamheter och personer som av olika anledningar inte kunde ta emot oss för intervju. Vi fick dock hjälp av några av dessa för att komma vidare.

2.2 Metodreflektioner

På grund av etiska skäl valde vi att inte intervju gatubarn. Detta ledde till att vi istället fokuserade på ersättningsobservatörer vilket innebär att forskaren intervjuar personer som har förstahandskunskaper om det fenomen som han eller hon är intresserad av (Halvorsen, 1992). Vi inser att detta är en svaghet i vår studie eftersom vi har fått andrahandsinformation. Alltså vill vi förtydliga att det är intervjupersonernas åsikter och inte gatubarnen själva som har svarat på våra frågor. Vårt empirimaterial har också kompletterats med forskning från litteraturstudier och tillsammans med våra intervjuer och observationer så anser vi oss ha fått tillräckligt med information för att vår uppsats skall kunna ge en realistisk bild av gatubarnens situation.

Engelska är varken vårt eller våra intervjupersoners modersmål vilket gjorde att det under intervjuerna riskerades att uppstå missförstånd och svårigheter med att uttrycka sig på grund av språkskillnader. Vi har därför valt att inte översätta citaten till svenska då vi inte ville riskera att delar av intervjuens innebörd går förlorad genom att ytterligare en gång översätta informationen.

Vi har tagit i beaktning att intervjupersonerna kan ha en vilja att ge så positiva svar som möjligt vad gäller organisationernas hjälp, stöd och resultat av sin verksamhet och att vår egen föreställning av gatubarnens situation kan påverka materialets tillförlitlighet. Dock är vår uppfattning att intervjupersonerna har varit ärliga i sina svar. Vår föreställning om gatubarnens hjälplösa situation har ändrats under uppsatsarbetets gång vilket visar på att vi

haft ett öppet sinne. Vi anser att det viktigaste ändå är att vara medveten om dessa ”risker”, vilket vi menar att vi har varit under processen.

2.3 Intervjuer

Våra intervjuer inleddes med frågor som rörde organisationen och dess uppbyggnad. Frågorna om gatubarnens situation var de mest väsentliga och vi fick många intressanta svar och personliga åsikter. Vi hade även med frågor som rörde samhället och de statliga verksamheterna. Intervjufrågorna syftade mycket på frågeställningarna och problemformuleringen från uppsatsplanen. Innehållet i svaren skiftade mycket mellan intervjupersonerna. Vissa frågor blev inte besvarade av alla intervjupersoner och vissa frågor ställde vi inte heller till alla, detta på grund av tidsbrist och ibland brist på frågornas relevans i sammanhanget. Det kan bero på att vi lät intervjupersonerna tala mycket fritt om det dem tyckte var viktigt och relevant. Längden på intervjuerna varierade mellan trettio och nittio minuter. Vi spelade in intervjuerna på en diktafon med kassetband. Fördelarna med att spela in intervjun är att intervjuaren kan koncentrera sig på att skriva och att registrera ansiktsuttryck och gester. En nackdel kan däremot vara att vissa ogillar att bli inspelade och att de kan uppleva det som ett störningsmoment men oftast glöms bandspelaren bort (Repstad, 1999). Vi tyckte dock att intervjuerna flöt på bra. Vi har valt att hålla intervjupersonerna anonyma på grund av etiska skäl och vi såg inte någon nytta med att lämna ut deras riktiga namn. Därför står personerna under andra namn i texten.

2.4 Etisk reflektion

I vårt fall så ansåg vi att det var oetiskt att intervjua barn då uppsatsen är av en mindre karaktär och det lätt kan uppstå språksvårigheter, det vill säga missförstånd och oklarheter. Vi anser också att det är oetiskt att ställa frågor till de personer som lever i den svåra situation som vi vill undersöka. Vi vet inte vad vi väcker för känslor hos barnen när vi ställer våra frågor, kanske river vi upp känslomässiga sår. Vi intervjuade som sagt en man som tidigare levte som gatubarn. Med tanke på att han nu har kommit ur sin situation och gärna ville förmedla gatubarnens situation så var han villig att berätta om sin historia och vi ansåg därför inte att detta var oetiskt.

På grund av att vi kom till en helt annan kultur så var det svårt för oss att veta vad som var känsliga ämnen att ta upp. Kunde vårt ämne vara provocerande på något vis? Vi misstänkte att vår intervjufråga om kastsystemet kunde vara stötande men upplevde inte detta på plats. Kanske för att intervjupersonerna var beredda på sådana frågor eftersom vi kom från en annan kultur.

Anledningen till att vi fann det oetiskt att lämna ut intervjupersonernas riktiga namn beror på att vi intervjuade enskilda personer inom organisationen och vi kan inte ta förgivet att den informationen är representativ för hela organisationen.

2.5 Disposition

Vi har valt att först presentera de forskare vars material vi har använt oss av under rubriken *tidigare forskning* (3). Under rubriken *teoretisk referensram* (4) förklarar vi de tre teoretiska begreppen stämpling, stigma och social exkludering. Efter det ligger vårt empiriska material under rubriken som vi benämner *gatubarnens situation* (5). Detta avsnitt består av två underrubriker där vi under den första presenterar våra *observationer* (5.1).

Forskningsinnehållet har vi valt att väva samman med vårt intervjumaterial under rubriken *redovisning av undersökningen* (5.2) som är den andra underrubriken i vårt empiriska material. Syftet med det är att styrka vårt intervjumaterial med etablerad forskning. Vi har även valt att under denna rubrik dela upp materialet under tre rubriker (*orsaker till att barnen blir gatubarn, livet på gatan och de ickestatliga organisationernas stöd och resurser*) för att läsaren lättare ska kunna orientera sig i innehållet. Uppsatsens material knyts samman i en *analys* (6) där det empiriska materialet tillsammans med forskningen analyseras genom de teoretiska referensramarna. I en *slutdiskussion* (7) lyfter vi fram våra reflektioner kring vårt material och bidrar med frågeställningar som vi hoppas skapar en vidare tankeställning hos läsaren.

3. TIDIGARE FORSKNING

Det har funnits vissa svårigheter med att få fram fakta om gatubarn koncentrerat till just Indien och Delhi. Vi har därför valt att använda oss av forskning om gatubarn världen över vilket har varit intressant då det visat sig finnas likheter länderna emellan.

Johann Le Roux & Cheryl Sylvia Smith har skrivit flera artiklar ihop om gatubarn. Vi har använt oss av en av deras artiklar "*Causes and characteristics of the street child phenomenon: A global perspective*" (1998). Artikeln behandlar typiska drag av gatubarnsfenomenet ur ett globalt perspektiv. De tar upp många orsaker om varför barn hamnar på gatan. Dels de stora samhällsförändringarna som industrialisering och urbanisering som lett till kronisk arbetslöshet men också kollapsen av den traditionella familjestrukturen som en orsak till ekonomiska svårigheter vilket resulterar i att barnen har få val än ett liv på gatan.

Rumbidzai Rurevo & Michael Bourdillon har skrivit forskningsrapporten "*Girls on the street*" (2003) om flickornas situation på gatan i Harare i Zimbabwe. Det är Rurevo som har gjort själva forskningsstudien. Hennes fallstudier visar på att det inte finns någon enstaka händelse som gör att barnen hamnar på gatan utan att de drivs ut på gatan av en kombination av olika orsaker som gör det omöjligt för dem att leva hemma. Studien visade att våld och övergrepp inom hemmet var en vanlig följd av fattigdom och en orsak till mångas liv på gatan.

Catherine Panter- Brick är professor i antropologi vid universitetet i Durham. Hon har publicerat mycket material om aspekter på barns hälsa inklusive artiklar om bland annat gatubarn (Durham University). Vi har tagit fasta på hennes artikel "*Street children, human rights and public health: A Critique and Future Directions*"(2002). I artikeln gör hon bland annat en kritisk granskning av begreppet gatubarn. Hon utgår också ifrån frågorna: vilka är gatubarnen, hur skall deras rättigheter skyddas och varför är det en riskgrupp?

Angela Veale, Max Taylor & Carol Linehan har skrivit kapitlet "*Psychological perspectives of "abandoned" and "abandoning" street children*" i boken "*Abandoned Children*" (2000) som Panter-Brick har gett ut. Boken är indelad i olika kapitel och tar upp olika perspektiv och teorier om "övergivna barn". Författarna ifrågasätter gatubarnens övergivenhet och om vi skall se dem som övergivna? Hur ser det ut i verkligheten?

Noam Schimmel fick ett Dorot Foundation stipendie vilket han har använt till att göra volontär arbete i Sydafrika och som inspirerade hans artikel "*Freedom and Autonomy of Street Children*" (2006). Hans slutsatser är intressanta då han ifrågasätter det som verkar vara

självlklart för de andra författarna, nämligen barnens rätt till frihet och respekterandet av deras livsval.

Human Rights Watch är en självständig ickestatlig organisation som får bidrag från fonder och privatpersoner. Organisationens intresse ligger i att skydda mänskliga rättigheter världen över och mer än 150 professioner arbetar för Human Rights Watch. Det är den största människorättsorganisation med sin bas i USA. Vi har tagit fasta på en av deras rapporter: *"Police abuse and killings of street children in India"* (1996). Rapporten tar upp problematiken mellan poliser och gatubarn och baseras på över hundra barns vittnesmål och representanter från ickestatliga organisationer, socialarbetare, människorättsaktivister, människorättsadvokater och andra människor som arbetar med gatubarn i Bangalore, Mumbai, Delhi och Madras. Rapporten är skriven av Arvind Ganesan, en specialist från Human Rights Watch år 1995-1996.

4. TEORETISK REFERENSRAM

Stämplingsteori och stigma

Av Howard Becker formades den så kallade stämplingsteorin vilken innehåller grundtanken av att en handling inte blir avvikande förrän den definieras, eller så kallat stämplas, som avvikande av omgivningen (Månsson, 2002). Individens blir därmed "stämplad", även kallat "stigmatiserad". Becker menade även att det är processerna som leder till stämplingen som är den avgörande faktorn som ligger bakom att någon blir avvikande och inte det avvikande beteendet (Giddens, 2003). Becker själv förklarar det även som att avvikandet inte är en egenskap i handlingen hos den person som utses som "förbrytare" av omvärlden, utan snarare en konsekvens av att omvärlden tillämpar regler och sanktioner på denna person. Stämplingsprocessen är så till vida samspelet mellan avvikaren och omvärldens reaktioner på denne individ eller hans handlingar. Stämplingsprocessen innebär ofta att avvikaren sätts igång i och vidmakthålls i en process som förstärker avvikarbeteendet och individen riskerar att hamna i en avvikarkarriär (Månsson, 2002). Frank Tannenbaum menar även att den avvikande individen övertar definitionen som omvärlden menar passar in på honom och ser sig själv med samma ögon (Hilte, 1996).

Stigma kallas det avvikande beteendet eller den avvikande egenskapen hos en individ. Erwing Goffman menar att det finns tre typer av stigmat vilka är *kroppsliga missbildningar, fläckar på den personliga karaktären* samt *stambetingade stigmat*. Inom den andra typen ingår stigmat som alkoholism, sexuella avvikelser, arbetslöshet samt psykiska problem. Även att vara gatubarn är ett stigma av denna typ. Inom denna typ av stigma finns många avvikelser som är osynliga. Goffman menar att individer med osynliga stigmat tenderar att undanhålla den misskrediterade egenskapen och medvetet förhindra att hans eller hennes verkliga identitet blir känd. Stambetingade stigmat kan vara ras, nation och religion. Goffman menar även att det inte är förrän omgivningen upptäcker en skillnad i det som förväntas hos en individ och individens faktiska sociala identitet eller då individen innehar ett stigma, som stämplingen blir aktuell (Hilte, 1996). Gång som definierats som kriminella börjar engagera sig mer i kriminella aktiviteter (Giddens, 2003).

Social exkludering

Att ha otillräckligheter antingen ekonomiskt, politiskt eller socialt kan innebära en social exkludering för en individ. En ekonomisk otillräcklighet kan vara att inte vara delaktig på arbetsmarknaden eller att inte ha en bostad. En socialt exkluderad individ kan även ha svårt att vara delaktig i den politiska processen som önskas av samhället, då hon kan sakna nödvändiga resurser, information och konkreta möjligheter. Att ha otillräckligheter i det sociala och offentliga livet kan betyda ett svagt socialt nätverk och begränsad tillgång till samhällets gemensamma resurser till exempel inom kultur (Giddens, 2003). Social exkludering är ett bredare begrepp än fattigdom eller underklass. Begreppet fattigdom fokuserar på bristen av resurser för en individ eller ett hushåll att förfoga över. Begreppet social exkludering har istället dess huvudsakliga fokus på vissa individers otillräckliga sociala deltagande, brist på sociala integration och brist på makt (Barry, 1998). Begreppet social exkludering innehåller även processerna och mekanismerna som ligger till grund för att individer kan avstängas från full delaktighet i samhället, det vill säga uteslutas eller exkluderas. Vissa omständigheter i samhället, till exempel vissa bostadsområdens dåliga situation, kan begränsa möjligheterna för de individer som bor i detta område till att utvecklas och förbättra sin livssituation. Att bo i ett bostadsområde med exempelvis bra skolor, låg kriminalitet och bra arbetsmöjligheter kan i stället främja individers möjligheter. I och med dessa skillnader skapas klyftor, inkluderingar och exkluderingar. För att dessa klyftor inte ska

skapas och samhället istället skall kunna vara socialt interagerat, så måste alla samhällets medlemmar få tillgång till kollektiva institutioner och tjänster (Giddens, 2003).

Hemlöshet är en av de mest extrema formerna av social exkludering. Hemlösa människor tvingas ha tillfälliga, mindre tillfredställande lösningar, inte bara gällande sovplatser. De är även utestängda från företeelser som andra människor ser som en självklarhet. Eftersom hemlöshet innebär social exkludering, innebär det även en ond cirkel som är svår att ta sig ur. Det är då svårt att finna den stabilitet som behövs för att inte längre behöva bo på gatan (Giddens, 2003).

5. Gatubarnens situation

5.1 Observationer

Indien är ett annorlunda land i relation till västvärlden. Vi vill att läsaren skall få en sådan bra bild av miljön i Delhi som möjligt. Därför vill vi nu ta lite plats till att skriva om våra egna iakttagelser och erfarenheter som vi gjort under resans gång.

Veale, Taylor och Linehan (2000) menar att det är vanligt att framställa gatubarn som föräldralösa och övergivna i den västerländska populärlitteraturen och i den reklambaserade litteraturen av internationella och ickestatliga organisationer. Det är en bild av ett ynkligt och utfattigt barn som är hungrigt, ensamt och övergivet som allmänheten kommer att tänka på. Om vi jämför denna bild med vad vi såg under vår resa så stämmer den till viss del. Vi såg gång på gång att barnen tvingats överge många delar av sin barndom genom sitt sökande efter överlevnad och bli mer vuxna. Trots detta så framstår många som starka och modiga och hittar olika vägar att ha roligt trots sin situation. Vi vill med detta påvisa att barnen och deras överlevnadsinstinkt är otrolig! Självklart såg vi även förtvivlan, rädsla och desperation i många barns ansikten. Att gå på stan innebar oftast att något litet barn ryckte oss i kjolarna och bad om pengar. Många gånger blev det för mycket att ta in och vi hade ofta en känsla av maktlöshet över att inte kunna hjälpa alla tillräckligt.

Nästan alla barn vi såg på gatorna sålde olika saker men det var inte alla som var totalt övergivna av sin familj. Många barn sålde och tiggde tillsammans med sina föräldrar medan

vi antar, baserat på det vi läst och hört, att många vi såg hade en familj att gå hem till vid arbetets slut.

Ett bra försäljningstillfälle för barnen är när bilarna fastnar i köer. Därför fanns det ett gäng barn och vuxna vid varje rödljus. Vi märkte att det var samma personer vid samma rödljus dag efter dag och fick senare höra att områdena kring trafikljusen är territorier för olika gäng och att gängen inte tillåter varandra att sälja eller tigg på varandras territorier. Ibland köpte vi saker av barnen men vi blev informerade om att chansen att de skulle få behålla pengarna själva är liten. Mestadels hade vi med oss vatten och kex i bilen som vi delade ut. Det kändes obehagligt att se två-tre barn eller ungdomar bråka om en halv flaska vatten.

Vår vandring genom New Delhis järnvägsstation gav en klar bild av hur gatubarnen lever där. Det var påfrestande att se hur två barn som var cirka tio år satt i en container och letade mat. Vi fick se var gatubarn sover, det vill säga bakom galler eller på små tak där polisen har svårt att komma åt dem. Vi såg också hur några barn tvättade sig med vatten från slangar som är till för att tvätta tågen. På Salaam Baalaks Trusts (SBT) check point/contact point (mötesplatser dit barnen kan komma och få träffa personal från organisationerna) vid stationen berättade en läkare för oss att barnen ofta har sår som aldrig får läka på grund av deras smutsiga tillvaro.

Organisationerna har ofta för liten lokal i förhållande till antalet barn som bor där och de sovsalar vi såg bestod oftast av madrasser direkt på golvet. I SBTs barnhem visade barnen stort intresse för besökare. Många älskar att posera framför kameran och varje besökare fick en stor grupp med nyfikna barn kring sig. Vad som var mycket skönt att se var hur barnen hos många organisationer tydde sig till personalen och ser dem som sina förebilder.

5.2 Redovisning av undersökningen

I detta avsnitt har vi använt oss mycket av citat och exempel utifrån det intervjumaterial vi har samlat in. Vi har även under denna rubrik ställt intervjumaterial i förhållande till forskningsresultat för att stärka dess tillförlitlighet.

Orsaker till att barnen blir gatubarn

Gatubarn har blivit särskilt uppmärksammade under den senare delen av 1900-talet och har blivit en prioritet för nationella och internationella barnorganisationer (Panter-Brick, 2002). Ie

Roux och Smith (1998) menar att gatubarnen inte nödvändigtvis är samhällets avhoppare utan är snarare offer för olyckliga omständigheter, de flesta kommer från de lägre socioekonomiska skikten. De anser även att de stora samhällsförändringarna är en av orsakerna till att barn blir gatubarn, det vill säga industrialisering och urbanisering vilket får följden kronisk arbetslöshet och fattigdom. Inom de jordbrukande samhällena kan torka och uppstå som en orsak till svält. Ekonomisk och social revolution har lett till en kollaps av den traditionella familjestrukturen och familjeavbrott i form av död, separation och skilsmässor resulterar ofta i fattiga och ensamstående föräldrar, oftast ensamstående mödrar. Fattigdom uppges även av våra intervjupersoner vara den huvudsakliga orsaken till att barnen hamnar på gatan. le Roux och Smith (1998) menar att konsekvenserna av dessa orsaker blir att barnen är sårbara och med den generella avsaknaden av samhälleligt och statligt stöd gör att de har få val i tider av kriser annat än ett liv på gatan.

Nikhil i Butterflies berättar om vilka orsaker han anser bidrar till varför det finns gatubarn:

“I would say there would not have to be no street children if there had been proper development all across the country or all across the world (...) some of the villages some states they are not getting that proper resources, proper opportunities for people. That’s why many people become poor and they don’t have the opportunities in life so they are bound to face problems and then they have to resort to the other places to survive.”

Våra intervjupersoner uppger även att många av barnen kommer från stora familjer med många familjemedlemmar och de måste också bidra till försörjningen för familjens överlevnad. Därför åker barn till storstaden för att få arbete. I många fall flyttar hela familjer från landsbygden in till storstaden för att få bättre arbetsmöjligheter och barnen i dessa familjer arbetar på gatan för att ekonomiskt kunna hjälpa sin familj och återvänder regelbundet hem. Denna grupp av barn arbetar med exempelvis försäljning och utgör den största delen av gruppen gatubarn. Enligt statistik från Latinamerika så har 80-90 % av gatubarnen kontakt med sina familjer. I Colombia har 61 % av gatubarnen nära kontakt med sina familjer, de återvände hem varje dag. Kort sagt så är bilden av gatubarn som hemlösa inte representativ för majoriteten av dess befolkning (Veale, Taylor & Linehan, 2000). Barnen som återvänder hem regelbundet har ofta en mer positiv relation till sin familj än de barn som lever permanent på gatan (le Roux & Smith, 1998). Dock har Richter (1990 se Panter – Brick & Smith, 2000) i en undersökning i Sydafrika kommit fram till att barn som hade kvar kontakt

med sina familjer visade mer emotionella störningar än de barn som hade brutit kontakten med sina familjer helt.

En del barn av dem som rymmer hemifrån kommer ifrån dysfunktionella familjer. Ibland blir barnen även lämnade på gatan av sina föräldrar eller kommer bort av en olyckshändelse. En av orsakerna till att barnen blir lämnade är att de har ett fysiskt eller psykiskt handikapp eftersom det för de fattiga är svårt att ha råd med resurser som ett sådant barn kräver. Veale, Taylor och Linehan (2003) menar också att vissa barn har blivit avvisade och övergivna av sina föräldrar, utkastade ur hemmen. Intervjustudier i Etiopien tyder på att gatubarn är psykiskt sårbara och ofta har erfärut trauma i att bli övergivna. Däremot skall allmänheten inte se alla gatubarn som övergivna (Veale, Taylor & Linehan, 2003).

Under våra intervjuer framkom även att många barn känner en stor press från sina föräldrar till exempel att de skall prestera bra i skolan och att de förväntas arbeta, vilket gör att de söker efter frihet. Dr Samir Parikh, psykiatriker säger i Times News Network (2007) att antalet barn i Indien som begår självmord ökar efter att barnen har fått sina skolresultat, vilket beror på föräldrarnas höga förväntningar och krav på barnet. Samma slutsats har gjorts av Rurevo (2003) som menar att individuella faktorer till varför barn hamnar på gatan kan vara konflikter mellan föräldrar och barn och dåliga skolresultat.

Sohail på Torch ger exempel på varför barnen hamnar på gatan: *”Some of people actually have problem with their parents. Most of the people who are run-away from their homes and their family are illiterate. Their family number is many, large family. Therefore their parent’s income is very low. Some of the children’s parents are drinking and abuse and they do not give them food. There are many reasons why they run away”*.

Neela som arbetar på Hope Projekt Charitable Trust (HPCT) plockar i nedanstående citat fram en generationsproblematik: *“There are couple of reasons for them to become street children, one is something as they grow they have total disagreements with the parents. In India parents were used to the fact that they would say something and the children would follow. Nowadays kids don’t want to do that, so quite a few rag pickers are those run away children from the homes.”*

Rurevos fallstudier (2003) visar på att det inte finns någon enstaka händelse som gör att barnen hamnar på gatan utan att de drivs ut på gatan av en kombination av olika orsaker som gör det omöjligt för dem att leva hemma. Orsakerna är både samhällsliga, individuella och ekonomiska. Även kvinnans underordnade roll, problem i utbildningssystemet och hiv/aids epidemin ser hon som bidragande faktorer. Studien visade att våld och övergrepp inom hemmet var en vanlig följd av fattigdom och en orsak till mångas liv på gatan.

Anil, före detta gatubarn, tar i följande citat upp andra orsaker som kan leda till att barn rymmer hemifrån: *“Most of them run away from the country sides and because of so many different reasons. But the main cause is poverty and other reasons are that they are beaten by their parents, to much pressure from their parents regarding school work, alcoholic parents, sexual abuse it’s very rare in village but the children who faced it. It’s very terrible for them to survive the life in that situation so because of that they also run away from their homes.”*

I citatet framkommer att fattigdom tycks vara en stor orsak men också missförhållanden i hemmet. Anil berättade även om varför just han hamnade på gatan: *“Ok, when I used to live in my village I was falling to bad ways like smoking and gambling at the time and my father is an officer, he is a government employed so because of that villages become to tease my mother like “your husband is an officer and what your son is doing”. So it was terrible for me to face that things and I have seen many times my mother crying in front of me and it was just because of me only, so it was totally bullshit for me to face that thing there so because of that I left my home. But now I have good relationships with my parents and they feel proud of me because I can speak English, I’m really ambitious and I want to be a Bollywood star.”*

Livet på gatan

Livet på gatan innehåller många situationer, både utmanande och svåra för gatubarnen att hantera. Men att leva på gatan innebär också frihet, vänskap och lojalitet. Vi har därför valt att dela in informationen i olika rubriker, för att läsaren på bästa sätt ska kunna få en bild av gatulivets många sidor.

Inledningsvis citerar vi Anil som berättar om sina erfarenheter av gatulivet: *“Sometimes it’s really hard and sometimes it very interesting. Interesting means when I was having my freedom on the streets. I had a lot of fun there, fun was for me to having drugs, to hanging out*

with my friends and there where no parental pressure, no homework's so in that way I was totally free. Sometimes problem was like when I got beaten by the cops and when other gang leader pressurise on me or the kids who where on the streets. So sometime you have these kinds of problems, sometime you lay scaring in to the trains for food so you have a very challenged life on the street. But I have seen the spirit of the children who are living on the street, they have such a good spirit there to survive the life on the streets."

Försörjning

Många gatubarn arbetar som "rag pickers" vilket betyder att de samlar skräp. Till storstaden kommer både familjer som söker arbete och barn som har rymt hemifrån. Eftersom det inte behövs någon utbildning för skräpplockning så blir det ofta lösningen på den ekonomiska situationen. Pappan i familjen åker runt till olika hus och köper skräp från privatpersoner som de inte behöver. Barnen däremot plockar skräp från gatorna. Skräpet säljs sedan vidare till en "scrap dealer" som äger en stor förvaringsplats där skräpet som har något värde, till exempel metall, papper och plast, sorteras ut och sedan säljs vidare till en handel där det kan återanvändas. Enligt en av intervjupersonerna så är det inte ovanligt att skräpplockare tjänar mellan hundra och tvåhundra rupies per dag. Singh (2003) menar att skräpplockare vanligen tjänar femtio rupies per dag.

Neela i HPCT säger att 80-90 % av gatubarnen lever med sina familjer. Hon menar att det finns två olika typer av skräpplockare. Den ena kallas för gatubarn och den andra är de som lever med sina familjer. HPCT jobbar med att se efter gatubarnen genom att ge dem tak över huvudet, de andra hjälper dem genom att erbjuda kvällsutbildning.

Ett annat vanligt arbete för gatubarn är försäljning på gatorna av exempelvis blommor, tidningar och böcker. På gatorna syns också skoputsare, städare och bärhjälp till olika föremål med mera. Barnen kan även arbeta på bröllop som bland annat diskplockare och servitörer. Affärer och restauranger är också arbetsplatser för barnen. På exempelvis New Delhis järnvägsstation finns det kiosker som barnen samlar in begagnade tidningar till för vidare försäljning och barnen får då i gengäld sova på kioskens tak under natten. Gatubarnen samlar även in frukt på olika sätt till fruktförsäljare som blir till juice för vidareförsäljning och de samlar även in flaskor som de säljer.

Många av barnen tigger och äter mat från soporna för att överleva. Ett annat sätt för barnen att få mat är att söka igenom de tåg som kommit in till perrongen efter kvarlämnad mat. Det är också vanligt att gatubarnen hamnar i kriminalitet för att kunna få mat, droger och nöje. Ju längre tid ett barn spenderar på gatan desto troligare är det att han eller hon kommer bli indragen i kriminella aktiviteter. Men den generella tron om att alla gatubarn oundvikligen blir kriminella stämmer inte enligt Richter (1990 se Panter – Brick & Smith, 2000).

Flera av våra intervjupersoner berättade att kriminalitet ligger nära till hands för gatubarnen. Salman i Prayas menar: *“In fact the gap between the haves and the have-nots often give rise to crime, it breaths crimes.”*

Det är inte lätt för ett gatubarn att spara sina insamlade pengar då de inte har någon säker plats att spara dem på. Vissa organisationer har därför låsbara skåp till barnen där de kan förvara sina pengar och andra värdesaker. Många barn lever för dagen och har inte mognaden för att tänka på framtiden just eftersom de är barn. De har därför även svårt för att använda sina pengar på ett sätt som gynnar deras framtid. Det är vanligt att gatubarnen istället spenderar sina pengar på droger och cigaretter.

Det finns ändå de som lyckas spara undan pengar. Här kommer ett exempel från Sohail på Torch där en pojke har sparat sina pengar i deras förvar: *“So Rajesh also saving, he is a very hard worker. Every time in the morning, four o’ clock, three o’ clock, he get up and go for the rag picking and eight o’ clock, nine o’ clock, he comes here and save. So he saved 75 000 rupees and this time he buy some land.”*

Attityder till barnarbete

Trots att barn under arton år i Indien enligt lag inte får arbeta så gör de det öppet överallt. Vissa av de arbetande barnen hämtas upp och placeras i statliga eller ickestatliga organisationer. Det framkom både positiva och negativa aspekter på förbudet mot barnarbete under våra intervjuer.

Å ena sidan är det bra att sträva mot att barnen inte utnyttjas, men å andra sidan måste barnen försörja sig, så lagen är både bra och dålig menar Rahul (SBT): *“The thing is that after working, the children get some money and for that money he support himself also. Like they spend their money for their education, for their benefits, but we stop them from working so*

it's not good. If we are stopping them towards goal we must have to provide some free education and other things (...) It's a quite good thing to stop them from the work but at the same time we also have to provide them some education, free education, some free medication and nutrition."

Barnarbete har en negativ klang i västvärlden men andra menar att förbudet mot barnarbete innebär att specifika grupper som är självförsörjande praktiskt taget blir kriminaliserade och gör dem mer sårbara för polisens laglöshet. Ett antal ickestatliga organisationer har försökt att få med gatubarn i fackföreningar och kämpar för att barn skall tillåtas skapa egna fackföreningar i syfte att tillgodose dem med en rättslig bas för att skydda deras fysiska integritet och hjälp till överlevnad. Icke-statliga organisationer i Bangalore och Delhi har försökt att grunda informella föreningar för gatubarn. Som en följd av denna erfarenhet är det många ickestatliga organisationer som arbetar med gatubarn mot förbud av barnarbete. De menar att sådana bestämmelser inte tar hänsyn till följderna av lagarna om barnarbete och de omständigheter som tvingar barnen till att arbeta (Human Rights Watch, 1995-1996). Det framkom även under våra intervjuer att vissa av gatubarnen använder sina pengar till att utbilda sig och att förbudet då blir ett hinder för att gatubarnen ska få en positiv framtid.

Könsskillnader

Hur ser egentligen fördelningen mellan pojkar och flickor ut på gatan? Det är det manliga könet som dominerar bland gatubarn, flickor existerar främst i asiatiska länder (le Roux & Smith, 1998). Det nämns även i våra intervjuer att det är mestadels pojkar som rymmer hemifrån. Detta kan jämföras med Rurevos (2003) forskningsresultat som visar på att pojkarna kommer till gatan i ett tidigare stadium vilket kan bero på att flickans roll är att hålla sig nära hemmet och toleransnivån för dåligt beteende är mycket lägre när det gäller flickor.

Sohail i Torch berättar om sina erfarenheter vad gäller flickor på gatan: *"Many girls are staying with their parents. They also are sleeping on the way in the park but they live together with their parents."*

Rurevo (2003) menar att flickor som är gatubarn blir speciellt stigmatiserade och uppfattas som prostituerade. De flesta barn har en dålig familjehistoria bakom sig, de kommer ofta från familjer med ensamstående mammor och har ingen positiv fadersgestalt. Enligt Rurevo (2003) hade många av flickorna mödrar som fick kämpa med försörjningen ensamma. En

vanlig upptäckt var en nedbrytning av familjestrukturen. Barnen är ofta födda utanför äktenskap och pappan är frånvarande eller tar inget ansvar för barnen.

För flickorna som kommer till gatorna väntar ofta ett liv i prostitution enligt många av våra intervjupersoner. Enligt Rurevo (2003) har flickor på gatan svårt att överleva utan hjälp från män. Hjälpen får flickorna ofta i utbyte mot sexuella tjänster, de har inte många andra val. Sexuella tjänster och prostitution är en viktig inkomstkälla för flickorna trots att de riskerar sina liv och blir gravida med olika män som inte försörjer dem. I Rurevos studie (2003) fanns fall av flickor som levde i storfamiljer och där släktingar krävde inkomster av dem och tvingade dem till prostitution och det hände att de också utnyttjade dem sexuellt. När flickorna protesterade blev de misshandlade eller utslängda. Våra intervjupersoner berättade även att hallickar ser vilka flickor som är nya på gatan, som nyss lämnat sitt hem och kommit till exempelvis järnvägsstationen. Hallickarna tillfångatar dem och tvingar dem att leva på en bordell.

Gänglivet och att söka skydd

le Roux och Smith (1998) menar att gatubarnens vänskapsband med varandra representerar en otrolig samhörighet och blir till en familj, en källa till emotionellt- och ekonomiskt stöd. Gänget erbjuder skydd, stöd, vänskap och solidaritet och deras gemensamma gatulivsjargong ger dem en speciell tillhörighet. Enligt Rurevo (2003) gäller detta även flickor som lever ett oerhört riskfyllt liv på gatan.

Vänskapen är återkommande i Anils berättelser om gatulivet. I följande citat förklarar Anil varför han tycker att det var så viktigt: *“The friendship is among with the street kids it’s a good thing and I also have seen the kids who are living on the streets like once they have started living on the street, after some times they make a lot of friends there as I did, so it was a kind of family for me so in that way I was also having some sort of protection with me.”*

Ur våra intervjuer framkom det att gänglivet inte bara innebär skydd och vänskap, det innebär också bråk gängen emellan. New Delhis järnvägsstation, där många gatubarn lever, är ett bra exempel på hur territorier delas upp mellan gängen. Det finns tolv perronger och varje perrong styrs av ett gäng. Det är farligt att snatta eller tiggas på någon annans perrong eftersom det leder till bråk. Varje gäng har en rutinerad, ofta äldre, ledare som tar en viss andel av de

andra barnens insamlade pengar och ger i utbyte skydd. Med skydd menas att om någon i gänget skulle bli offer för övergrepp så finns gänget där för den utsatta.

Barnen söker också skydd hos vuxna, bland annat så kan arbetande gatubarn ibland få bo hos sin arbetsgivare. Hamnar barnet hos en god vuxen så kan det gynna barnet men det förekommer också utnyttjning i utbyte mot skydd.

Nikhil ger exempel på hur det kan se ut: *“A kid who is on his own, a girl who is on her own, maybe stay with an adult who may not be a relative or the parent but because that person is giving the child some protection, food or staying arrangement. A child may be sticking to another like that but of course sometimes it can be abusing situations.”* (Nikhil, Butterflies)

Överlevnadsinstinkten

Livet på gatan är hårt, det kan de flesta hålla med om. Det framkom under våra intervjuer att det finns många fysiska och psykiska problem bland människor som bor på gatan, detta på grund av att de inte kan vara säkra på att de får mat och medicin. Däremot har många av de studier och rapporter som Panter –Brick (2002) har studerat visat att gatubarn har bättre hälsa än andra fattiga barn och att de visade på en hög nivå av självständighet. De verkar ha en bra förmåga att återhämta sig och de använder sig av kreativa strategier för att klara av sin svåra miljö. Det finns bevisat att gatubarnen inte bara befinner sig på gatan och att gatan inte representerar hela deras sociala tillvaro eller erfarenheter. På grund av detta nya perspektiv dras fokus mer ifrån gatan som den huvudsakliga orsaken av bekymmer till gatubarnen själva. Det tittas närmare på mångfalden av deras egna erfarenheter och deras strategier för att klara av svårigheter.

Felsman (1981 se Veale, Taylor & Linehan, 2000) menar att fall där barn lämnar sina hem kan vara en positiv anpassning till att uppnå fysisk och psykisk hälsa. Felsmans argument är att många barns val att lämna ett hem med psykiska och fysiska svagheter är rationellt och anpassningsbart.

Schimmel (2006) hävdar istället att det är mer riktigt att se det som ett påtvingat val när barn hamnar på gatan, allvarligt begränsat av barnets bristfälliga personliga och intellektuella utveckling, nödlidande bakgrund och den ostabila och ofta fientliga miljö barnet lever i. Schimmel menar också att barn kommer till gatan för att förverkliga basbehoven och inte

enbart för att slippa undan ledan som att vara i hemmet kan innebära, inte heller av längtan att få uttrycka deras självständighet genom att lämna vänner och familj.

Veale, Taylor och Linehan (2003) menar att istället för att göra sig till offer, att vara den mest utblottade och den mest psykologiskt sårbara gruppen av barn, har gatubarnen en förmåga att återhämta sig och skapa olika kreativa strategier för att klara av att växa upp i svåra förhållanden. Detta är kanske ett bättre alternativ till den miljö de lever i hemma.

Vi frågade våra intervjupersoner vad de tror är den största orsaken till att gatubarnen faktiskt håller sig vid liv. Svaren var i stort uppdelade i två olika delar: den mentala, vilken är överlevnadsinstinkten och den praktiska som inkluderar försörjningen.

I huvudsak svarade våra intervjupersoner att överlevnadsinstinkten var den största orsaken till överlevnad: *“Survival instincts are strong and they don’t depend like you and me (...) they can improvise with what they have and use it. They are much more adjustable than us. So if you can look after their basic medical needs, they are quite fit for themselves, strong.”* (Neela, HPCT)

“ (...) every street child has her own experience someone and gradually the kids learn to be smart also because they have to adjust and tackle the life situations every day. And for many it’s a very tough time but then you also see kids who have a very good spirit in spite of the difficulties, you see smiling children all across so it’s nice to use this positive energies for them to benefit” (Nikhil, Butterflies)

“I think it’s just the nature of everyone, wanting to stay alive. All of us want to live more, nobody wants to die. They get food from maybe the right way or the wrong way, whatever. I think it’s the survival of human being” (Jaaved, Hope Foundation)

Polisen och ingripanden

Polisen är en del av barnens vardag. En del av våra intervjupersoner berättade att det finns både bra och dåliga poliser, vilket innebär att vissa poliser slår barnen trots att det är förbjudet enligt indisk lag. Anil bekräftar också att de flesta av gatubarnen är rädda för polisen och ser dem som ett problem.

“Yeah, because the kids who do rag picking or who are luggage carrier or shoe shiner, if they are doing there job inside the railway station then the cops who are there they try to keep of the platforms from the street children.” (Anil)

Rurevo (2003) menar att människor med makt tenderar att se gatubarn som kriminella. En konsekvens av detta är att gatubarnen körs bort till ungdomsfängelser där de kan bli offer för misshandel och som i vissa fall har lett till dödsfall. Dessa ingripanden försvaras ofta med att det är för allmänhetens säkerhet och välmående. När det gäller ingripanden för att försöka ”rädda” flickorna från gatorna misslyckas det ofta. Detta för att det inte finns några realistiska alternativ. För att ingripanden skall lyckas behöver barnen själva få komma till tals om sina erfarenheter och deras kompetens och rättigheter att ta del i beslut som påverkar deras liv måste respekteras (Rurevo, 2003). Enligt Panter- Brick (2003) har arbetet med gatubarn de senare åren fokuserat mer på gatubarnens rättigheter istället för behov och barnen ses mer som medborgare och att de själva är i skick till att förändra än som veka och osjälvständiga barn. Lösningar som grundat sig på ingripande och att ”rädda” barnen från gatan genom att placera dem i skolan har inte fungerat långvarigt då de ansvariga ignorerat barnens egen syn och allt som de redan har utträttat för dem själva.

Enligt rapporten som Human Rights Watch (1996) har skrivit blir indiska gatubarn rutinemässigt illegalt fängslade, torterade och ibland dödade av polis. Det finns olika faktorer som spelar in: polisens uppfattning av gatubarnen och en kultur av polisvåld och korruption. Generellt ses gatubarnen som lösdrivare och kriminella. Det är sant att gatubarnen ibland är involverade i mindre stöldaktigheter, smuggling av droger, prostitution och andra kriminella aktiviteter men det finns en tendens att tro, att så fort ett brott har begåtts på gatan så är gatubarnen själva inblandade eller känner den skyldige. Närheten till ett brott anses som tillräckligt för att fängsla gatubarn. Dessa övergrepp går emot både indisk inrikes lag och internationell människorätt. Risken att bli återsända till häktet, polisstationen eller i fängelse tillsammans med hot om brutal behandling skapar en nivå av rädsla och skrämsel som tvingar barnen och i vissa fall deras familjer att betala polisen eller lida konsekvenserna. Av de hundra barn som blev intervjuade inför rapporten från Human Rights Watch klagade sextio stycken på övergrepp i form av fångenskap, misshandel, utpressning eller glåpor. Det finns många historier som vittnar om grov misshandel för att tvinga fram erkännanden. Det framkommer också i rapporten att många barn har blivit utsatta för misshandel och övergrepp i olika ungdomsvårdsskolor. Enligt vittnesutsagor tvingar personalen de äldre pojkar att

misshandla de mindre barnen. Barn i ungdomsvårdsskolor har dött på grund av misshandel och tortyr (Human Rights Watch, 1996).

Organisationerna samarbetar med polisen genom att föra gatubarn till dem som tros vara borttappade eller övergivna. De driver även ett uppsökande arbete som hjälper barnen att hitta sina familjer. Flera organisationer uppger samarbetet med polisen som positivt men de menar också att det förekommer polisvåld mot gatubarn.

Sohail i Torch säger så här om polisens och gatubarnens relation: *“Sometimes police do not good treat with the boys, with the children. Some of people actually living on the street, sleeping on the street and the police come and they beat them, sometimes. So I told every boy, I told the children to use the night shelters. Every night they go and sleep in the night shelter.”*

Ovan förklaras hur polisen arbetar i frågan om gatubarn. Vi frågade Anil hur han menar att gatubarnen hanterar polisen. Han svarade att han och hans vänner oftast försökte undvika polisen, men att de ibland fick tillfällen att ge igen som de inte kunde stå emot: *“The children who are on the street they just jumped on to the bridge (...) and they go in to that gap and the cops can't do that so in that way sometimes some of the children they tease cops and they thinks that the cops are in a zoo like animals. So it's really funny.”*

Friheten

Många av våra intervjupersoner poängterar att gatubarnen värdesätter sin frihet högt och det är svårt att motivera barnen till att välja bort friheten på gatan. Det finns också en risk att barn rymmer när de väl kommit till organisationen. De flesta av våra intervjupersoner förklarar att de flesta barnen inte vill eller har svårt för leva efter regler som finns i barnhemmen när de väl har fått smak av och vant sig vid friheten på gatan. Det visar sig i Rurevos studie (2003) att det är svårt att få flickorna att anpassa sig till en mer sansad livsstil då de har fått känna på friheten som gatulivet ger dem.

Anil ger ett exempel på varför det kan vara svårt att anpassa sig: *“Like they have to get up early in the morning they have to have a study here they have to take bath every day which they don't really like.”*

Självklart gäller inte detta alla gatubarn. Vi fick även höra att många längtar efter sina föräldrar och att många uppskattar att få chansen till ett tryggare liv på ett barnhem.

Priyanka som arbetar på SOS Children's Village, vilka fokuserar mycket på att barnen skall få en ny familj och en ny tillhörighet, säger så här: *"But you know, when you are on the street you don't have exact time of eating, you don't have, you know like, nice clothes to wear, you don't have a room of your own. But if you get all these facilities, in the Children's Village, a mother was caring, was washing your clothes, making your food and you go to school, study, you have lots of friends. They (barnen) will not say "-I will not".*

Schimmel (2006) anser att det är fel att se ett barns existens på gatan som ett resultat av ett fritt val som han eller hon har tagit. Enligt Convention on the Rights of the Child (CRC) skall barnens frihet skyddas och de har rätt till att få sina livsval respekterade. Schimmel hävdar att dessa värderingar inte fungerar i relation till barnets sociala och ekonomiska rättigheter till mat, tak över huvudet och det försäkrar inte heller barnets fysiska och psykiska hälsa. Schimmel menar att även om slutenvård inte är den ultimata lösningen för ett barn så är det ändå obligatoriskt, rättsligt och moraliskt av staten att placera barnen på sådana inrättningar där deras säkerhet och deras basala behov kan försäkras.

De ickestatliga organisationernas stöd och resurser

Det finns många olika sätt för organisationerna och gatubarnen att komma i kontakt med varandra. Vissa organisationer har socialarbetare som söker upp gatubarn och tar med dem till organisationen. De oönskade spädbarnen kan bli lämnade i korgar utanför en del organisationer av familjemedlemmar men de kan också hittas av polisen, privatpersoner eller organisationer efter att ha blivit övergivna till exempel på gatan eller i en sophög.

Barnens åldrar på organisationerna varierar. På SOS Children's Village är det vanligast att barnen är noll till sju år när de kommer till organisationen, medan den huvudsakliga åldersgruppen på Butterflies är från nio- till artonårsåldern. På Prayas är barnen i åldrarna sex till arton år.

Att fånga upp gatubarnen

Ett bra sätt att få barnen att bli medvetna om organisationen är mötesplatserna. De är utplacerade av organisationer runt om i staden och fungerar ofta som en första kontakt mellan organisation och barn. Här kan de bland annat få stöd och medicinsk hjälp. SBT har en av sina mötesplatser placerad vid järnvägsstationen i New Delhi vilket är en bra plats då de på så sätt kan få snabb kontakt med de barn som precis rymt hemifrån och kommer med tåget.

Nikhil i Butterflies menar att mötesplatser är ett bra arbetssätt då deras verksamhet huvudsakligen utgår från gatan: *"We do not have any homes and such but we give our selves to the children. We empower the children through skills and knowledge through our people and then they are able to come out of their poverty cycle and also create possibilities for them selves in the future and so that's why we work in what we call the contacts points. These are the places where the children are staying and working and our people are there these places at times convening to the children and engage them in our different activities, our programs, which are very much educational and empowering in nature."*

Butterflies har också ett så kallat "a night out reach program" som går ut på att var femtonde dag så delar personalen upp sig i olika små team och går runt på gatan för att träffa barn, för att ta tag i deras problem. Bland annat för att ge medicinsk vård, bygga nya kontakter och för att inge förtroende bland barnen. Personalen i Torch brukar gå ut på fältet och träffa barnen. Ibland befinner sig gatubarnen på ett ställe där de äter frukost och då går Torch personal dit och ibland befinner sig gatubarnen i parken och då går Torch personal dit. De pratar om sin organisation och får på det viset med sig några barn till organisationen. De får alltså kontakt med barnen på olika platser.

Här är ett exempel på hur det kan gå till när Torch tar kontakt med ett gatubarn:

"When he comes here the first time, he was also sitting in the park first times and so I go every day to the visits, different places (...) I talked to him about NGO. He agreed, he comes with me, and he comes here and he studying. A problem, some of the street boys they don't stay in one place, this is the most problem actually with the boys. So he also is staying in Delhi, in Torch last five years, in one place. So he comes here, every time we give him counselling and we provide the certain night shelter. He stays in the night shelter and we provide them, give them counselling every time." (Sohail, Torch)

Sohail berättar att pojken är duktig på lektionerna och att han har gjort ett stort intryck på Sohail och engelskläraren (en volontär från England). Han berättar också om andra pojkar på gatan som han har kommit i kontakt med och som på organisationen har gjort mycket bra ifrån sig på lektionerna.

Priyanka i SOS Children's Village berättar att allmänheten kan ringa till dem när de hittat ett barn som verkar vara övergivet. Sedan utreder deras socialarbetare barnets bakgrund och pratar med grannskapet och människor i närheten och människan som hittade barnet. När det är bekräftat att barnet har blivit lämnad ensam så ger SOS Children's Village barnet ett nytt hem i deras barnby.

Att söka upp den biologiska familjen eller finna en ny?

Den första prioriteringen är att försöka få barnet att återvända till sin familj. Jaaved på Hope Foundation berättade för oss att mer än 50% av barnen som har varit i deras organisation kommer tillbaka till sina familjer.

I vanliga fall är det första organisationen gör när ett barn har anlänt är att ta reda på om barnet har en familj och om barnet vill återvända till dem. Organisationerna och polisen försöker oftast hitta familjen bland annat genom att annonsera i tidningar, radio och TV. Två av organisationerna vi kom i kontakt med bedriver adoption och utöver dessa så står SOS Children's Village själva för familjer som tar hand om barnen, de så kallade barnbyarna. Seema på Delhi Council for Child Welfare (DCCW) berättar att de efter efterlysningen av familjen väntar några månader på respons. Om familjen inte hört av sig så börjar de ett arbete med att hitta en adoptivfamilj. Det kan dröja innan en ny familj hittas och en del barn blir aldrig adopterade utan får leva på olika barnhem tills de kan klara sig själva.

Seema berättar även att de får löften från föräldrar att de ska hämta sina barn och barnet får då såklart inte adopteras bort. Det kan bli en lång väntan för barnet om föräldern till exempel avtjänar ett straff i fängelse eller föräldrarna av andra orsaker inte vill eller kan ta hem sitt barn just då. Tyvärr uppfylls inte alltid löftena från föräldrarna att de skall hämta barnet.

Jaaved från Hope Foundation förklarade vikten av biologiska föräldrar: *“Children will have a better chance if they have the biological parents and in institutions there is a lot of limitations*

like even the care and protection like, we can all give the best care what we can do. But the kids deep down in the heart they're always long for the parents."

Den organisation som skilde sig mest ifrån de andra organisationerna vi kom i kontakt med var SOS Children's Village. Priyanka berättar om verksamheten och hon menar att detta sätt att arbeta på är det som ger barnen den tryggaste bakgrunden och den ljusaste framtiden: *"Our main thing is to provide a family to children who have lost their natural families. Children come from any background, who have lost their natural family, they come to SOS Children's Village and in SOS Children's Village a group of eight to ten children is given a mother, who is a single woman, who is willing to dedicate her life for these children. See, eight to ten children have one mother. So eight to ten children, one mother makes one SOS family. And ten to twenty such families make one SOS Children's Village. And in India we have as on today forty Children's Villages."*

Utbildning

Det finns många olika stöd och resurser för gatubarn. Vad vi kan se utifrån våra intervjuer så prioriteras utbildningen väldigt högt bland organisationerna och kan inte den egna organisationen ge utbildning så samarbetar organisationerna ofta med varandra så att barnen får komma till en annan organisation för just utbildningens skull.

Enligt Salman så är utbildningen en förutsättning för att barnen ska bli självständiga.

"(...) we don't want to make those children depended we want the children to come, be trained, be educated, move over stand on their own feet, become independent. We don't want to become like an orphanage." (Salman, Prayas)

Neela på Hope Projekt berättar att det är många ickestatliga organisationer som erbjuder gatubarnen utbildning. Vissa barn som samlar skräp har kreativa förmågor och kan skapa något utav skräpet som kan säljas på marknaden. Barnen har dock inte kunskapen att marknadsföra. Därför är det många organisationer som ger dem träning i detta men få i jämförelse med hur många barn som behöver det.

Gatubarnen har som regel antingen hoppat av skolan eller inte ens börjat. Det betyder att de saknar vissa baskunskaper som andra barn kan antas ha. Därför ordnar många organisationer

så kallad överbryggande utbildning, en ”introduktion” till skolan, för att barnen ska kunna börja i den vanliga skolan och hänga med.

Seema på DCCW berättar om sitt arbetssätt: *“They are all some about eleven, twelve. Our idea is to get them back into school so we started what is called a bridge course which is we teach them, we never mind how old they are but it’s nursery class one level schooling, get them up to that level and then admit them into to school”*

Seema på DCCW berättar också att vissa av barnen har gjort bra ifrån sig och då integrerar organisationen dem i andra skolor eftersom deras egen utbildning är på en mycket grundläggande nivå. Seema berättar också att de barn som har gått över artonårsgränsen kan inte vara kvar hos dem utan de flyttas över till andra organisationer som kan erbjuda barnen yrkesutbildning och se efter dem istället.

Salman från SBT berättar om värdet av utbildning för att förstå sin omvärld: *“We got lots of kids who don’t know anything about their public, who don’t know anything about counting so we just provide them a introduction about the public, introduction about counting so then they can just go towards regular school or they can take education through national open school.”*

Nikhil i Butterflies menar att statens skolor inte tar höga avgifter men det finns andra problem som gör att barnen inte kan gå dit, exempelvis kostnader för skolutrustning och ibland är avståndet till skolan för långt för vissa barn. Nikhil menar även att de statliga skolorna många gånger inte tar hänsyn till gatubarnens speciella behov till stöd och hjälp. Nikhil berättar att Butterflies har samma program på alla sina mötesplatser över landet och att huvudprogrammet är utbildning som de själva har utvecklat. Deras huvudfokus ligger på de arbetande barnen eftersom de inte kan gå till den formella skolan. Butterflies idé är att engagera barnen på ett kreativt sätt så att de kan lära sig att utveckla sina talanger så att de kan få ett bättre liv. Deras lärare är engagerade på ett mycket barnvänligt sätt då de arbetar med att lära barnen alla ämnen och visa dem att de går vidare till nästa nivå.

Seema på DCCW menar att många av barnens föräldrar arbetar och har inte tid att hjälpa barnen med deras läxor. Därför så har organisationen personal som kan hjälpa dem med deras läxor och hjälpa dem att förbereda sig inför skolprov. De hjälper också barnen att hålla uppe utbildningsnivån så att de förhoppningsvis kan få bättre arbete när de har slutat skolan.

En vanlig och viktig form av utbildning är ”vocational training”, som många organisationer erbjuder, vilken är en yrkesutbildning som ger barnen möjlighet till egen försörjning. De barn som redan arbetar får möjlighet till högre inkomst. Barnen får träna sina färdigheter i alla möjliga olika sorts arbeten som hantverk, bakning, datorkunskap, listan är lång.

Jaaved ger exempel på vad barnen kan få lära sig på Hope Foundation: *“They make things like they make bags and so we train them they can make these things and even getting a job as the computer data interoperator or something is much more better job so they will earn much more than the parents will be earning so we train them in their skills so they can get a better job”*. (Jaaved, Hope Foundation)

Seema på DCCW berättar om vad deras barn kan göra för att få ett bättre arbete: *“We have thirty children in this sewing program. They are all working children doing this part time home based work in two badges, fifteen come in the morning and fifteen come in the afternoon (...) by the time they have finish that course they are able to do something more paying and more rewarding then what they doing know. So if they have to continue working they can continue working but at least now they will be able to earn much more”*

Kvällsutbildning är ett bra alternativ för barn som arbetar på dagarna. HPCT är ett exempel på en organisation som ger sådan utbildning och förutom de barn som sover hos dem kommer det även andra arbetande barn för kvällsutbildningen exempelvis från Butterflies. Det är barn i åldrarna tio till tjugo år som får komma, de som är den mest utsatta åldersgruppen för droger. De har platser för tjugofem barn men enligt Neela i organisationen så kan de dock ta emot många fler än dem som kommer för endast utbildningen eftersom barnen fortfarande arbetar när kvällsutbildningen börjar klockan fem på eftermiddagen. Barnen värderar ofta att tjäna pengar högre än att utbilda sig. Av de organisationer vi har intervjuat så bedriver två utbildning i slumområden.

Olika organisationer har olika rutiner. Ett exempel följer: *“They start in their day in the morning, they go, they work with the trash the whole day, evening, and after they come back here after selling their stuff (...). We give them place to sleep and we are giving them lockers. Each one of them has a small locker where they can keep their things. So they don’t have to*

carry them also. Then they have a wash here, they sleep at night and somebody comes in the evening to teach them (...).” (Neela, HPCT)

Konsumtionen av droger är utbredd och hjälper gatubarnen att fly från sin hårda verklighet. Att visa tecken på kognitiv- och emotionell dysfunktion blir också vanligare ju längre barnen stannar på gatan. Det är vanligt med berusningsmedel som inhalation av lim och bensin (le Roux & Smith, 1998). Sohail på Torch berättar att deras organisation erbjuder gatubarnen utbildning för att de ska få ökad medvetenhet om HIV och AIDS samt drogutbildning. Han menar att det största problemet med pojkarna är att de investerar sina pengar som de tjänar på skräpplockning och andra arbeten på saker som droger, spelande om pengar och andra saker som inte gynnar deras framtid. Torch erbjuder barnen vägledning om hur de skall spara sina pengar och om deras framtid och utbildning.

Andra program och aktiviteter

Organisationerna erbjuder inte bara utbildning utan även många andra aktiviteter och program. Att få uttrycka sig genom teater, dans och liknande är viktigt för barnen menar många organisationer. Bland annat är SBT och Butterflies organisationer som låter barnen få uttrycka sig i dans och teater. Det är uppskattat bland barnen och många hoppas på en framtid som skådespelare.

Här följer ett citat om vikten av att barnen får chans att uttrycka sig: *“We have alternative media activities like theatre, radio, newspaper. These are also very much educational and giving them different sets of skills, let them cope with the life situations and be able to do better, that’s our approach to working with children.”* (Nikhil, Butterflies)

En viktig resurs som många organisationer står till tjänst med är olika boendeformer. Vissa organisationer erbjuder barnen boende dygnet runt, till exempel SBT, medan andra har nattliga härbärgen. Nikhil i Butterflies: *“We do have pre night shelters these are places where the children can come and spend the night peacefully away from the violence and problems and have basic facilities.”*

Hope Foundation har många varierande program som hälsa, utbildning, rehabilitering. De har en klinik, skolor, yrkesutbildningscenter, läger för AIDS-medvetenhet och hospis för AIDS-patienter i slummen. I Delhi har de barnhem och andra program.

DCCW har ett stort ortopediskt program som är till för att rehabilitera fysiskt handikappade barn, huvudsakligen barn med polio vilken var orsaken till att de startade det programmet. Seema berättar att på grund av vaccinationer så har poliofallen minskat och över de senaste två åren så har poliofallen nästan avtagit helt. Men i utkanten av Delhi i mindre stadsdelar finns det fortfarande kvar mycket poliofall. Detta ledde till att organisationen för några år sedan startade läger dit de tar sitt ortopediska team som genomför ortopediska bedömningar på landsbygden. DCCW erbjuder sjukgymnastik, speciella skor, kryckor och rullstolar. De har också ”workshops” och de arbetar med andra skolor som rehabiliterar mentalt sjuka barn. DCCW samarbetar med lokala organisationer, det är mycket samarbete ickestatliga organisationer emellan. De arbetar också med andra adoptionsbyråer. Seema på DCCW uttrycker vikten av samarbetet mellan olika organisationer då alla måste arbeta tillsammans för återställande och rehabilitering av barnen. Till exempel finns det ett välgörenhetsögonsjukhus dit DCCW kan remittera sina patienter och i utbyte kan ögonsjukhusets patienter få hjälp av DCCWs ortopedier, så de delar resurser och information med varandra.

Det finns andra exempel på samarbete mellan organisationerna. Butterflies har startat ett nätverk där tolv ickestatliga organisationer ingår. De organiserar program för barnen och när det är nödvändigt så protesterar de eller tar beslut om någonting. Det är många ickestatliga organisationer som når ut till barnen och det har blivit bättre än vad det var förut men fortfarande så finns det många behov att tillgodose så att fler barn får förmåner och får möjligheter.

Rahul på SBT berättade att det finns barn som vistas hos dem som är drogmissbrukare och eftersom SBT inte har något program som innehåller kunskap om drogmissbruk så kan de överlämnar de barnen till andra organisationer. Även när det gäller yrkesutbildning så överlämnar de barnen till andra organisationer.

Samarbetet med staten

Många av de ickestatliga organisationerna samarbetar med den indiska staten på olika sätt. För att kunna driva en organisation behövs statens godkännande. Organisationerna ger i sin tur information till staten. Prayas spelar en viktig roll i utvecklandet av ”Juvenile justice act”. ”Juvenile Justice act” är den viktigaste lagstiftningen som behandlar barnfrågor. I lagen är

barnen indelade i två kategorier. Den första kategorin är de ärenden med barn som behöver skydd och omvårdnad och utreds av "Child Welfare Committee". Där tas besluten grundade på vad som är bäst för barnet. Barnet kan bli placerat på ett statligt barnhem, ett ickestatligt barnhem eller så får barnet komma hem till sin familj igen. Den andra kategorin är de ärenden med barn som har begått brott och utreds istället av "Juvenile Justice Board". Prayas har en institution i Delhi som tar hand om barn som begått olika brott, detta för att barnen inte är gamla nog för att straffas med fängelse.

Salman i Prayas förklarar att barnens rättigheter måste utgå från barnens behov: *"So child rights has no meaning to a street child until less you link the rights of education, rights of care, rights of protection rights of development into that needs of food, needs of shelter needs of mental health and support. So one has to really look at the approach in times of linking needs into rights so that's the basic fundamental approach so that's how we look at the issue of street children, linking needs and rights into synonymous idea."*

Nikhil som arbetar för Butterflies berättade att staten har blivit influerad av deras arbete och att Butterflies har hjälpt staten att utveckla olika policys, program och lagar. Alla Butterflies program är resultat av barnens åsikter. De ordnar med stora möten där barnen får diskutera olika frågor och sedan tas beslut baserat på vad barnen kommer fram till.

Staten har i samarbete med ett antal ickestatliga organisationer startat "Child line" dit gatubarn kan ringa gratis om de vill ha hjälp. Samtalet kopplas till den organisation som är ansvarig för området där samtalet kommer ifrån. Är det ett akut samtal så rycker organisationen ut direkt.

Finansiering

Organisationerna finansierar sig på olika sätt. Donationer från staten, privatpersoner och internationell hjälp är de stora inkomstkällorna. Det finns också andra sätt, som till exempel att sälja saker som organisationerna tillverkat själva eller hjälp från mindre lokala samfund och från kyrkan. En av intervjupersonerna uttrycker att staten lägger många uppdrag på de ickestatliga organisationerna men att de inte ger tillräckligt med ekonomiskt stöd.

Salman på Prayas berättar hur de förutom statens hjälp samlar in pengar till organisationen: *"We also raise our own money through our own projects like candle making, like making*

various products that we produce to vocational training. Our idea was to create products that could be saleable, for example we produce biscuits in collaboration with a particular hotel. We have a bakery so we produce our own biscuits and sell them. Then we produce greeting cards and sell them, we produce various objects of what you call objects of art which we sell. So we raise our own funds, we raise funds through different, what you will call, events, like people who come and sing and perform in dance and so on. But believe me the need is always far greater than the money that we raise”

SOS Children’s Village har ett nära samarbete med staten. Organisationens mark har donerats från staten och alla privatpersoner som donerar pengar till SOS Children’s Village får skattebefrielse. Det är dock inte alla som får finansiell hjälp av staten. Torch är en organisation som enbart får pengar genom privatpersoners välvilja. Ett sätt att nå ut till omvärlden för att få donationer är via hemsidor. På SBTs hemsida finns det kontouppgifter och information om hur privatpersoner kan donera till organisationen.

Hälsa

Enligt R S Shukla, som är specialsekreterare i statens hälsodepartement och ledare av *West Bengal State HIV AIDS Prevention and Control Society*, är gatubarnen sårbara för HIV på grund av injicering av droger och sexuell exploatering. AIDS sprids i en hög hastighet bland gatubarnen och oftast bär barn på viruset utan att veta om det (R S Shukla se Bhattacharya, 2007). Staten har gjort ett program för att ingripa bland gatubarnen genom de ickestatliga organisationerna. Programmet innebär uppsökande verksamhet, att staten ska finna orsaker till sjukdomen samt rehabilitering och medicinsk sjukvård till de smittade gatubarnen (Bhattacharya, 2007).

Många av organisationerna vi besökte arbetar med att undervisa om HIV och AIDS för barnen. Organisationerna hjälper även gatubarnen om de har problem med hälsan i övrigt, psykiskt eller fysiskt och några organisationer har stationer ute i staden som erbjuder barnen vård.

Det är viktigt att påpeka att organisationerna erbjuder mat till barnen. Ett exempel är SBT som har ett stort kök där de lagar tre mål om dagen till barnen. Det finns såklart organisationer som inte har finansiell kapacitet att erbjuda barnen tre mål mat om dagen.

Torch är en liten organisation och kan endast erbjuda barnen frukost, men de samarbetar med HPCT som ligger i samma område och barnen hos Torch blir där erbjudna större måltider.

Förebyggande åtgärder

Till våra intervjupersoner ställde vi frågan om det görs någonting i förebyggande syfte så att barn helt enkelt skall slippa bli gatubarn. Vi har träffat många organisationer som arbetar med att hjälpa fattiga familjer för att barnen skall slippa leva ett liv på gatan. I fattiga familjer måste även kvinnorna arbeta för att familjerna skall kunna försörjas, vilket är ovanligt enligt den indiska kulturen. För att detta skall vara möjligt så måste barnen i familjen ha någonstans att ta vägen under dagarna. Vissa organisationer, bland annat några som vi har besökt, har därför startat gratis dagisverksamheter vilket är till stor hjälp. DCCW är en av de organisationer som driver en sådan verksamhet vilken heter ”The Crèche program” och startades av staten 1975. Det drivs arton center inklusive verksamheten i Delhi och sammanlagt 1500 barn i åldern noll till fem år kommer varje dag till de olika centrerna. Barnen får förskoleundervisning och mat. I tre av centrerna finns dessutom särskilda insatser för psykiskt och fysiskt handikappade barn och DCCW menar att trots att det inte finns något som kallas för förebyggande program så kan resultaten av arbetet leda till att färre barn blir gatubarn. De mentalt och fysiskt handikappade barnen får bland annat lära sig att gå på toaletten, äta och gå själva. Detta gör att föräldrarna får avlastning och barnen klarar sig bättre vilket förhoppningsvis leder till att föräldrarna inte överger sina barn.

Seema på DCCW berättar om drivkraften i verksamheten: *“Nobody wants to give up their child, we work on the assumptions that parents love their children and nobody wants to give up their child so help them keep that child.”*

SOS Children’s Village har startat två nya program som går ut på att varje barnby skall i var sitt område identifiera ensamstående mammor som inte kan försörja sin familj. Konsekvensen blir för barnen till dessa mammor att de får gå på gatan eller att mamman lämnar bort dem till en organisation. SOS Children’s Village arbetar med att bekosta dessa barns skolgång och näring och annat som barnen behöver.

En av intervjupersonerna berättar att när de får reda på att ett barn har blivit utslängt eller rymt ifrån sin familj så går hans organisation till föräldrarna och talar om för dem att det är deras ansvar att se till barnen och att de annars kan bli straffade av staten.

Framtidssyn

Under intervjuerna ställde vi också frågor kring barnens framtid. Hur tror intervjupersonerna att barnen ser på sin framtid och vad tror intervjupersonerna om hur det kommer att gå för gatubarnen? Våra intervjupersoner tyckte att det var svårt att besvara dessa frågor och att det skiljer sig mycket från barn till barn men de flesta svarade att genom utbildning och yrkesutbildning blir förutsättningarna för att lyckas i framtiden större.

Neela i HPCT menar att vara skräpplockare är en temporär fas och om barnen är smarta så sparar de pengar och startar en liten verksamhet. Kanske blir de som deras fäder, ”trash dealer” eftersom deras erfarenheter som skräpplockare gör att de vet vad saker och ting är värda. Neela menar också att gatubarnen inte är futurister och att de inte har något sparat kapital, så här säger hon: *”They believe in whatever they earn today, they believe in today. Tomorrow is another day. There is no planning, no financial planning and no security”*

Anil svarar på hur han ser på barnens framtidsmöjligheter: *“They have such a good future but what I feel about with street children here, if they have an opportunity in their life they can rock the world because they have that much of spirit. So can you imagine if a child who is just ten or twelve years old, if they can run away from their home in that age, can you see the braveness, how brave they are! So if they have an opportunity or if there is someone behind them and push them in to a good way they can definitely do such a good thing in their life.”*

SOS Children’s Village anser pojkarna stadgade när de får ett arbete, startar eget företag eller läser vidare. Flickorna anses vara stadgade när de gifter sig vilket är i enlighet med den indiska traditionen. Flera intervjupersoner från organisationerna uppgav att barn som tagit del av deras verksamhet har blivit etablerade på arbetsmarknaden. Ett vanligt svar var: *“Our main dream is to put the street kids in ministries that they can make their careers, make their own names, to sent back in mainstream.”* (Rahul, SBT)

6. ANALYS

Vi börjar med att genom teorierna analysera de tydligaste orsakerna till att barnen hamnar på gatan och hur deras situation ser ut. Vi kommer sedan att gå över till de mest utmärkande

förklaringarna på vår problemformulering som är indelade efter rubrikerna: *Mentala orsaker, praktiska orsaker och organisationernas betydelse för barnens överlevnad.*

Att vara gatubarn

Vi ser många likheter och kopplingar i uppsatsens empiri-, teori- och forskningsavsnitt. Intervjupersonerna som vi har talat med och forskningen som vi har behandlat verkar vara ense om vilka orsaker som ligger bakom varför barnen hamnar på gatan. Grundorsaken tycks vara fattigdom eftersom den leder till att föräldrarna inte kan försörja sin familj, inte minst när familjen har handikappade barn vilket framkommer i intervjuerna. Fattigdom leder även till missbruk, våld och andra dysfunktionella förhållanden i familjen enligt Rurevos rapport (1999). Många intervjupersoner tog upp dysfunktionella familjer som en orsak till att barnen rymmer hemifrån. Gatubarnen har alltså ofta lämnat en tillvaro som de då tyckte var värre än ett liv på gatan.

En slutsats som självklart många forskare och intervjupersoner drar är att det innebär många svårigheter att leva på gatan som barn. Det innebär risker så som att hamna i prostitution, bli misshandlad, hamna i drogmissbruk, kriminalitet och att ständigt behöva hitta sätt att få mat och sovplats. Att vara gatubarn innebär också en stor hälsorisk på grund av vistelse i smutsiga miljöer, där sår har svårt att läka. På grund av prostitution och annat sexuellt utnyttjande så är även AIDS-problematiken stor bland gatubarnen. Med utgångspunkt i förklaringen av begreppet stämpling går det att utläsa att ett liv som gatubarn innebär ett liv i stämpling. Omgivningen tar för givet att gatubarnen är kriminella och tycker att de är mindre värda och många poliser har en tendens att skylla det mesta på gatubarnen och jagar iväg dem från vissa offentliga platser. Det är svårt nog att som barn ensam skaffa sig en bra framtid, då barn gärna tänker på nuet och att bli stämplad som mindre värd med allt vad det innebär bäddar för ännu mer svårigheter för gatubarnen att ta sig ur sin utsatta situation då det ofta kräver en tro på sig själv. Anledningen till att ett barn löper större risk att bli indragen i kriminella aktiviteter ökar ju längre de vistas på gatan, som Richter (1990, se Panter – Brick & Smith, 2000) menar, ser vi som ett resultat av både stämpling och social exkludering. Barnen ses redan som kriminella vilket enligt stämplingsteorin innebär att barnen tillslut ser sig själva som kriminella. Enligt Human Rights Watch (1996) tar polisen för givet att alla gatubarn är kriminella, vilket kvarhåller stämplingen. Gatubarnen är även tvungna att på något sätt stå för sin försörjning. På grund av gatubarnens utestängning från samhället och brist på tillgång till samhällets resurser, ligger kriminaliteten ofta nära till hands eftersom de har begränsade möjligheter och

alternativ för att förbättra sin livssituation. Som en konsekvens av stämplingen och den sociala exkluderingen kan barnen kvarhållas på gatan trots att de har en inkomst, detta på grund av svårigheten att kunna behålla och spara pengarna de tjänat in. Bland annat av den orsaken att gatubarnen löper en risk att rånas på sina pengar då de inte har en säker plats att förvara dem på och även eftersom äldre kan tvinga till sig pengarna i utbyte mot skydd. Ett barn är ett lätt offer.

I empiriavsnittet har vi behandlat information kring könsskillnader, det vill säga hur fördelningen mellan pojkar och flickor ser ut på gatan. Det vi har kommit fram till är att det är mestadels pojkar som lever på gatan vilket kan förklaras med att flickor enligt den indiska kulturen är närmare hemmet och pojkar känner större press på sig att vara framgångsrika. När väl flickorna har hamnat på gatan så har dem enligt Rurevo (2003) och våra intervjupersoner mycket lätt för att hamna i prostitution. Men Rurevo (2003) nämner också att flickor tenderar att bli mer stigmatiserade genom prostitutionen eftersom en flicka på gatan oftast tas för givet vara prostituerad. En flicka som är gatubarn har dessutom en dubbel stämpling. Hon är både flicka och hemlös. När vi har stött på prostitutionsproblematiken i empirin så har det nästan alltid varit i ett sammanhang där endast flickor åskådliggörs, troligen eftersom de är överrepresenterade inom sexhandeln.

Hur är det möjligt för ett barn att klara av ett gatuliv i Delhi?

Frågan har lett till svar som innefattar många olika områden på grund av dess stora omfattning. Genom våra frågeställningar har vi kommit fram till många olika orsaker som tillsammans eller var för sig utgör anledningar till gatubarnens överlevnad. Det finns alltså inte bara ett rätt svar på frågan.

Mentala och praktiska orsaker till gatubarnens överlevnad

Överlevnadsinstinkten är den grundläggande orsaken till att ett barn klarar ett gatuliv eftersom det är genom den som barnen hittar olika lösningar för att tillfredställa sina grundbehov. Gatubarnen verkar ha en drivkraft som gör att de lyckas hitta kreativa lösningar på många av vardagens problem och sammanhållningen i gängen verkar hjälpa barnen så de ändå kan känna en viss trygghet och tillhörighet trots stämplingen från omgivningen. En annan mycket viktig del i överlevnaden är någon form av försörjning. Vårt empiriska material visar på att det finns många olika sätt för barnen att få en inkomst. Enligt indisk lag är det inte tillåtet för

barn att arbeta. Vad som mest talar för denna lag tycks vara barnens rätt till att gå i skolan och slippa arbeta. Barnarbete ses troligtvis inte som den ultimata lösningen av någon men motståndarna till lagen ställer frågan om gatubarnen egentligen har något val. Att befinna sig i botten av samhällsskiktet i total social exkludering lämnar inte många andra val till överlevnad förutom andra kriminella handlingar. Lagen tar inte hänsyn till dess följder och inte heller de orsaker som gör att barnen arbetar utan uppmärksammar istället de oönskade konsekvenserna. Men det är skillnad på att arbeta inom dåliga förhållanden och bra förhållanden, det är troligtvis så de organisationer resonerar som vill hjälpa barnen till bättre arbetsvillkor. Att barn arbetar leder dock till en kvarhållning i den sociala exkluderingen även om de får bättre arbetsvillkor då de inte ens kan få en grundutbildning, utvecklas och bli socialt delaktiga i samhället. Däremot, om de får bättre arbetsvillkor så har de förmodligen en bättre chans att skapa sig en tryggare framtid och på så sätt socialt inkluderas i samhället.

Organisationernas betydelse för gatubarnens överlevnad

Vi har kommit fram till att de ickestatliga organisationerna med sina många olika resurser spelar en ovärderlig roll för gatubarnens situation. De organisationer vi träffat arbetar hårt med målet att socialt inkludera barnen i samhället och ge dem en ljusare framtid. Frasen ”send back in mainstream” var återkommande under våra intervjuer. Utbildning är det viktigaste verktyget för att ge barnen en väg ut från ett liv på gatan eftersom de personer med en utbildning bakom sig har en möjlighet till att utvecklas och få en bättre livssituation och ett yrke med bra arbetsvillkor i framtiden. Organisationerna gör ett mycket bra arbete med att inkludera gatubarnen i samhället, men eftersom det finns så många gatubarn i dagens Delhi så skulle arbetet behövas i det mångdubbla. Vi anser att förutom organisationernas mycket viktiga arbete med social inkludering så har det en mycket stor betydelse att de finns till för barnen i deras vardag. De ser till att barnen har någonstans att sova, de ger dem mat, de sysselsätter dem med roliga saker som barn behöver för att känna livslust. De får vänner genom organisationen men inte minst vuxna som de kan lita på. Organisationerna hjälper på det sättet inte bara barnen att skapa en bättre framtid utan också att få ett bättre liv i nuet.

7. SLUTDISKUSSION

Vi har diskuterat mycket kring orsaker till att barnen hamnar på gatan. Måste det gå så långt att barnen hamnar på gatan? Det bästa av allt vore naturligtvis att inga barn skulle behöva leva på gatan. För att uppnå detta så krävs det förebyggande arbete och mycket mer resurser och

stöd till de organisationer som arbetar med gatubarn. Som det ser ut nu så finns det inte tillräckligt med resurser för att hjälpa de gatubarn som finns och varje dag blir fler barn gatubarn. Genom att se på de orsaker som leder till att barnen hamnar på gatan menar vi att staten måste uppmärksamma de fattiga familjerna och ge dem mer stöd i form av ekonomiskt bistånd och stödjande resurser så att barnen slipper att arbeta för att försörja sin familj och kan få gå i skolan istället. För att detta skall bli möjligt så krävs inte bara pengar utan även prioritering av resurser som gynnar de fattiga.

Många gatubarn tjänar över tio rupies per dag och är därför över fattigdomsgränsen. De har inte ett boende och har inte en trygg plats för att spara sina pengar. Går det då att säga att dessa barn inte är fattiga? Att försörja sig själv betyder för många gatubarn skräpplockning som egentligen, i det långa loppet, innebär ett arbete åt staten. I Sverige finns det människor som arbetar för samhället med att plocka skräp på offentliga platser. Hur skulle det se ut om Indiens stat betalade gatubarnen som plockar skräp och ordnade bra arbetsförhållanden till dem? Gatubarnen skulle få en bättre arbetssituation och kunna hjälpa sig själva då det inte finns tillräckligt med andra resurser i samhället för att hjälpa alla gatubarn. En följd av detta skulle dock kunna vara att västvärlden och andra som är emot barnarbete skulle protestera då barnarbete resulterar i fasthållande av den sociala exkluderingen. De är bara barn. De ska inte behöva arbeta. Hur Indiens stat än ställer sig i frågan, barnarbete eller ej, så hamnar barnen i kläm.

Frihetsfrågan blir även komplicerad just på grund av att gatubarnen är barn. Ska barn få ha en total frihet eller ska de för deras egen skull enligt lag placeras på institutioner där deras basbehov tillgodoses som Schimmel (2006) anser? Vi själva ser en fara med att ge barnen en för stor handlingsfrihet då de tenderas att ses som små vuxna. Barn har andra behov än vad vuxna har och har rätt till en barndom utan för stort ansvar. Gatubarnen är tvungna att skynda till en mer vuxen värld för att kunna överleva, de har inget val om de lever sitt liv på gatan. I empirin framkommer dock att många gatubarn värdesätter sin frihet mycket högt och även att barnen ibland väljer gatan framför att bo på organisationer. Det är något som vi funderat mycket över under arbetets gång. Har gatubarnen som en konsekvens av sin bakgrund och sin socialt utestängda situation svårt att lita på vuxna? Leder stigmatiseringen till att gatubarnen så strikt ser sig själva som gatubarn att de omedvetet tycker att de inte är värda att bli omhändertagna, utan att deras identitet utgörs av att leva på gatan? Är det kanske så enkelt att

barnen tycker om sin frihet och att kunna försörja sig själva, vilket flera av våra intervjupersoner lyfter fram.

Organisationerna uppger att gatubarnens framtid ser ljus ut om de socialt inkluderas i samhället och får bra yrken. Vi ställer oss dock frågan hur många gatubarn som egentligen lyckas få en bra framtid. Gatubarnen befinner sig vardagligen bland droger och prostitution och blir dessutom misshandlade och utstötta. Har barnen den kraft och får dem den hjälp som behövs för att de ska kunna ta sig ur sin situation utan större psykiska skador? Vi tror att det finns en chans men det är förmodligen långt ifrån alla gatubarn som kommer ”back in mainstream”.

8. REFERENSLISTA

LITTERATUR

- Barry, Monica i Barry Monica & Hallet, Christine (red.) (1998) *Social exclusion and social work*. Russell House Publishing Limited, Hampshire.
- Bradnock, Robert & Bradnock, Roma (2004). *Footprint India*. LegoPrint Pulp, Italien
- Europa World Year Book (2005) 46th edition. Routledge, London
- Giddens, Anthony (2003) *Sociologi*. Studentlitteratur, Lund
- Halvorsen, Knut (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Studentlitteratur, Lund
- Hilte, Mats (1996) *Avvikande beteende – en sociologisk introduktion*. Studentlitteratur, Lund
- Singh, Nanni (red.) (2003) *If I were rain*. Youthreach, New Delhi
- Månsson, Sven-Axel i Meeuwisse, Anna och Swärd, Hans (red.) (2002) *Perspektiv på sociala problem*. Natur och Kultur, Stockholm
- Repstad, Pål (1998) *Sociologiskt perspektiv i vård, omsorg och socialt arbete*. Studentlitteratur, Lund
- Repstad, Pål (1999) *Närhet och distans*. Studentlitteratur, Lund
- Rurevo, Rumbidzai & Bourdillon, Michael (2003). *Girls on the street*. Zimbabwe, Harare: Weaver press.
- Ståhl, David (2003) *Indien*. Empatium, Stockholm
- Trost, Jan (1997) *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur, Lund
- Veale, Angela, Taylor, Max & Linehan Carol (2000). Psychological perspectives of “abandoned” and “abandoning” street children. I Panter-Brick, Catherine & Smith, Malcolm. T (Red.). *Abandoned Children*. University Press, Cambridge

RAPPORTER

Human Rights Watch, 1996, “Police abuse and killings of street children in India”, Printed in the United States of America.

TIDSSKRIFTER

Le Roux, Johann & Smith, Cheryl, Sylvia (1998). “Causes and characteristics of the street child phenomenon: A global perspective” *Journal of Adolescence*, Vol. 33: 131, ss. 683-689. Libra Publisher Inc.

Panter-Brick, Catherine (2002). "Street children, human rights and public health: A Critique and Future Directions." *Journal of Annual Review of Anthropology*, Vol. 31, ss. 147-171.

Schimmel, Noam (2006). "Freedom and Autonomy of Street Children" *The International Journal of Children's Rights*, Vol. 14, ss. 211-233. Printed in Netherlands

TIDNINGSARTIKLAR

Alam Srinivas och Lola Nayar (2007) Elephant must remember. *Outlook*, 9 april.

Basu, Nayanima (2007) Journeying into dark lives of India's street kids. *World Street Children News*, 22 januari.

Bhattacharya, Ravik (2007) Street kids fight another odd: AIDS. *World Street Children News*, 8 maj.

Times New Network (2007) *Parental pressure a huge burden*. 12 februari.

INTERVJUER

"Anil", 07-04-22

Butterflies, 07-04-05

City Walk, 07-03-28

Delhi Council for Child Welfare, 07-04-12

Hope Foundation, 07-04-02

Hope Project Charitable Trust, 07-04-20

Prayas, 07-04-19

Salaam Baalak Trust, 07-03-30

SOS Children's Village, 07-04-20

Torch, 07-04-10

INTERNETADRESSER

Organisationen Ashoka

<http://www.ashoka.org/node/2608> 11/5 - 2007 kl. 14:15

Durham University

<http://www.dur.ac.uk/anthropology/staff/profiles/?mode=staff&id=135> 3/10- 2007, kl.17:49

Human Rights Watch

<http://hrw.org/about/> 21/9 - 2007 kl. 13:00

Läs och res

http://www.lasochres.se/resor.rxml/Indien/Till_Indien_med_David 2/10 - 2007, kl. 12:05

9. BILAGOR

Bilaga 1- Intervjuguide

1. How many staff does work here?
2. Do staffs have to have an education in social work?
3. What does this organisation do?
4. How do the children get in touch with this organisation/authority?
5. Which kind of resources does the government have to supporting the children?
6. Is adoption common for street children?
7. What can the NGO;s in Delhi help the children with?
8. Why do the children become street children?
9. How does the street life look like?
10. How do the children stay alive?
11. How do you help the children moving towards self support?
12. Do you co-operate with some other organisation?
13. Do you co-operate with an authority?
14. How do you finance the organisations work?
15. Is that a common way of financing? Other alternatives?
16. What is the goal with the organisation/activity?
17. What do the structure of the society looks like?
18. What do the class society looks like? (Caste system)
19. How does your tax system look like? Which pay? How much? What does it goes to?
20. What happens with the children when they are grownup?
21. What laws about street children exists?
22. How do the police work with the street children?
23. Are there any preventive activities to avoid children from running away to the streets?
24. What do you think is the most important factor that keeps the children going/staying alive?
25. How do you think the children look at their situation?
26. How do you think street children look at their possibilities and adversities?
27. What do you think the children know about the resources that can help them?
28. How does the class society effect the street children's situation?

Bilaga 2 – E-post till kontakter i Indien

Hi!

We are two students from the School of Social Work at the Lund University in Sweden (<http://www.lu.se/o.o.i.s/450>), Sofia Tunelid age 21 and Caroline Cronsby age 22.

We are going to stay in Delhi from March 26th to April 24th to write an essay about street children and the resources that can help them. We were wondering if we could meet up with you to follow you in your work and interview you. We are also interested to get a contact in the authorities who work with these issues. Maybe you know someone we can interview. The essay is a part of our education and is a very important part of our graduation. The class we are taking right now is Social Work with focus on culture and integration. The essay is an extension of this class.

We will have a mentor in India who helps us with our work and later we can tell you his or her contact information. Tina Mattsson is the teacher of our class and if you want to contact her, please write an e-mail to: tina.mattsson@soch.lu.se

We would be grateful if you could give us an answer as soon as possible even if you can't meet us.

With hope of seeing you soon!

Best regards

Sofia and Caroline

Bilaga 3 - Presentation av de ickestatliga organisationerna

Hope Foundation

Hope Foundation tar i huvudsak hand om gatubarn och övergivna barn men har också skolor och yrkesutbildning i slummen. De driver barnhem och har många olika program som till exempel hälsa, utbildning och rehabilitering. De håller också i läger där de pratar om AIDS-medvetenhet och de har även ett hospice för aidspatienter. Hope Foundation verkar i olika delar av Indien.

Butterflies

Denna organisation arbetar huvudsakligen med gatubarn och arbetande barn i Delhi men de har också program för tsunami offer på Andaman och Nicobar öarna. Deras arbete sker huvudsakligen på gatan vilket innebär att de inte har några speciella hem för barnen men de har mötesplatser, så kallade "check points". De har också nattliga härbärgen där barnen kan få sina grundläggande behov tillfredställda och där de kan sova tryggt.

Prayas

Prayas betyder "hårt arbete". Organisationen är ett samarbete mellan bland andra Delhis polis och Socialhögskolan i Delhi. Prayas har därmed ett nära samarbete med staten men samarbetar även nära med andra ickestatliga organisationer. Det startade med 25 barn, men nu verkar Prayas i tre slumområdena för 50,000 gatubarn och arbetande barn. Prayas arbetar med att skydda barnens rättigheter, uppfylla deras grundliga behov och expandera deras möjligheter så att det kan uppnå sin fulla potential. Detta innefattar bland annat att det ger barnen mat, tak över huvudet och utbildning.

Torch

Torch är en mindre organisation som ligger i ett av Delhis fattigaste områden. Den största delen av Torch är dagverksamhet men de har även ett litet rum med plats för fem till sex gatubarn under natten. På Torch får gatubarnen bland annat utbildning och information om HIV/AIDS, om droger och hjälp med att använda sina pengar på bästa möjliga sätt inför sin framtid. De ger även gatubarnen frukost.

SBT (SBT)

SBT arbetar mycket med barnen på New Delhis järnvägstation och områdena omkring. De har bland annat "check points" där barnen kan få stöd och medicinsk vård. SBT försöker fånga upp barnen så fort de kommer med tåget efter att ha rymt hemifrån. SBT talar med barnen och försöker få dem att tänka om och åka hem till sin familj. Vill barnet inte detta så erbjuds det att få bo på ett av SBTs hem och där få utbildning, mat och andra behov uppfyllda.

City Walk

Salaam Balaak Trust arrangerar gatuvandringar där vem som helst kan få följa med på järnvägsstationen i New Delhi och områdena omkring för att få se hur gatubarnen lever. Under vandringen visas även vissa av Salaam Baalaks Trusts verksamheter, bland annat deras "check point" på järnvägsstationen.

Delhi Council for Child Welfare (DCCW)

De sysslar i huvudsak inte med gatubarn men de har barnhem för föräldralösa barn och de har också program för arbetande barn. Det innebär att barnen får lära sig att sy så att de kan få bättre arbete än vad de har och de får gå i förskolan. De får också hjälp med läxläsning och förberedning inför prov av personalen då deras föräldrar inte har tid.

Anil

Anil är en ung man som arbetar på en organisation. Han har själv ett förflutet som gatubarn och han berättar för oss om sina erfarenheter och sina drömmar.

SOS Children's Village

Deras huvudintresse är att förse föräldralösa barn från noll till sju år med en familj.

Barnen blir indelade i grupper om åtta till tio barn med en mamma för varje grupp. Mamman skall vara singel och måste vara villig att tillägna barnen sitt liv. Det viktigaste är att barnen skall få en sådan normal uppväxtmiljö som möjligt. De har också program för att hjälpa fattiga familjer med ekonomin och låter deras barn gå i skolan.

Hope Project Charitable Trust (HPCT)

Hope Project Charitable Trust vet genom sina socialarbetare på fältet precis vilka familjer som bor i Nizamuddin och vilka av barnen som inte går i skolan. De arbetande barn som bor

hos sina föräldrar ger organisationen stöd genom sin kvällsutbildning. Kvällsutbildningen tar även emot barn som inte kan bo hos sina familjer men de får även sova på organisationen och får var sitt skåp där de kan spara sina pengar och andra tillhörigheter. Organisationen har även dagis för barn vars båda föräldrar behöver arbeta.